

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒

เรื่อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

ปีที่พิมพ์

พฤษภาคม ๒๕๕๖

จำนวนหน้า

๒๑๖ หน้า

พิมพ์ครั้งที่ ๕

จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย

กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อาคารธนาคราทรไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๕ ๐๐๖๖

ศิลปกรรม

มานะ เรื่องสอน

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อาคารธนาคราทรไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทร. ๐ ๒๖๔๔ ๕๓๐๙

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ฉบับต่าง ๆ ๕ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และการตรวจเงินแผ่นดิน ให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้น ในขณะที่ รัฐสภาได้ดำเนินการจัดทำและให้ความเห็นชอบพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ โดยมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายทั้งหมดแล้ว

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้ดำเนินการ จัดทำหนังสือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ทั้ง ๕ ฉบับขึ้น ซึ่งก่อนหน้านี้ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ๓ ฉบับ ที่ได้ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา ในระยะแรกของการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ ในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภา หน่วยงานราชการ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๑	๑
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๙
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒	๕๕
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒	๗๙
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๖๕

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๑

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า
"พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
พ.ศ. ๒๕๔๑"

เริ่มบังคับใช้
มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้
บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

นิยามของ
คำที่ใช้ใน
พ.ร.บ.ฯ นี้
มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
"ผู้มีสิทธิออกเสียง" หมายความว่า ผู้มีสิทธิออกเสียง
ประชามติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

"หน่วยออกเสียง" หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้
ทำการลงคะแนนออกเสียงประชามติ

"ที่ออกเสียง" หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการ
ลงคะแนนออกเสียงประชามติ

"จังหวัด" หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร

"อำเภอ" หมายความว่ารวมถึง กิ่งอำเภอและเขต

"เทศบาล" หมายความว่ารวมถึง เมืองพัทยา

การออก
ประกาศการ
จัดทำประชามติ
มาตรา ๔ ในกรณีที่จะดำเนินการจัดทำประชามติตาม
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีการออก
ประกาศของนายกรัฐมนตรีในราชกิจจานุเบกษา โดยจะต้องมี

รายละเอียดดังนี้

(๑) กำหนดวันออกเสียงประชามติ

(๒) กำหนดเรื่องในการจัดทำประชามติ ซึ่งจะต้องมีข้อความชัดเจนเพียงพอที่จะขอคำปรึกษาจากผู้มีสิทธิออกเสียงว่าจะลงคะแนนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

มาตรา ๕ เมื่อมีประกาศของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ และเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ รวมทั้งจัดให้มีการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่จัดทำประชามติ เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงทราบ

การจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงของแต่ละจังหวัดและปิดประกาศบัญชีรายชื่อดังกล่าวพร้อมทั้งประกาศของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ ไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และที่ออกเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ออกเสียงไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันออกเสียงประชามติ

การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง

การขอเพิ่ม-ถอน รายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง
ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาใช้ บังคับกับการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิออกเสียง โดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อต่อบุคคลที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง

การกำหนด หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียง
มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหน่วย ออกเสียงที่จะพึงมีในแต่ละจังหวัดและกำหนดที่ออกเสียงของหน่วย ออกเสียงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงจำนวนของผู้มีสิทธิออกเสียงในแต่ละ หน่วยออกเสียงและความสะดวกในการเดินทางไปใช้สิทธิออกเสียง ประชามติ และประกาศให้ผู้มีสิทธิออกเสียงทราบไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ก่อนวันออกเสียงประชามติ

การเปลี่ยนแปลง ที่ออกเสียง
ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจเปลี่ยนแปลง ที่ออกเสียงตามประกาศในวรรคหนึ่งเป็นสถานที่อื่นตามที่เห็นเหมาะสมก็ได้ โดยต้องประกาศการเปลี่ยนแปลงที่ออกเสียงให้ทราบก่อน วันออกเสียงประชามติไม่น้อยกว่าห้าวัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน จะประกาศการเปลี่ยนแปลงที่ออกเสียงน้อยกว่าระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

การแต่งตั้งผู้ทำ หน้าที่อำนาจการ การออกเสียง ประชามติ
มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคน เพื่อทำหน้าที่อำนาจการหรือกำกับดูแล

การออกเสียงประชามติในแต่ละจังหวัดได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่ออกเสียงแต่ละแห่งไม่น้อยกว่าห้าคน เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการและรักษาความเรียบร้อยในการลงคะแนนเพื่อออกเสียงประชามติและการนับคะแนนในที่ออกเสียงนั้น

การแต่งตั้ง
คณะกรรมการ
ประจำที่ออกเสียง

การแต่งตั้งกรรมการประจำที่ออกเสียง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นเป็นประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน ถ้าในวันออกเสียงประชามติมีกรรมการประจำที่ออกเสียงมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงห้าคน ให้กรรมการที่เหลืออยู่แต่งตั้งผู้มีสิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำที่ออกเสียงจนครบห้าคน

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาปฏิบัติหน้าที่หรือไม่อยู่ในที่ออกเสียงหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแทนหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าประธานกรรมการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐ ให้กรรมการประจำที่ออกเสียงมีหน้าที่ดำเนินการและรักษาความเรียบร้อยในที่ออกเสียงและมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หน้าที่ของ
กรรมการ
ประจำที่ออกเสียง

กรณีมีผู้ขัดขวาง
การออกเสียง
ประชามติ

ในกรณีที่ผู้ใดขัดขวางการออกเสียงประชามติให้กรรมการ
ประจำที่ออกเสียงมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ออกเสียงได้
แต่ต้องไม่ขัดขวางต่อการที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะใช้สิทธิออกเสียง

มาตรา ๑๑ นอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมี
อำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๘
และคณะกรรมการประจำที่ออกเสียงได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ให้บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๘ และกรรมการ
ประจำที่ออกเสียงเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

คำตอบแทนของบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๘
และกรรมการประจำที่ออกเสียงให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด

หีบบัตรและ
บัตรออกเสียง
ประชามติ

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มี
หีบบัตรออกเสียงประชามติและบัตรออกเสียงประชามติ
โดยมีลักษณะที่เหมาะสมและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิออกเสียง

ลักษณะและขนาดของบัตรออกเสียงประชามติและวิธีการ
ลงคะแนนในบัตรออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๓ ในวันออกเสียงประชามติ ให้เปิดการลงคะแนนออกเสียงประชามติตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกาถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๑๔ ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงในที่ออกเสียงใดให้ออกเสียงประชามติ ณ ที่ออกเสียงนั้น

ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนออกเสียงประชามติในที่ออกเสียงที่ตนมีสิทธิได้เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๑๕ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการออกเสียง กรรมการประจำที่ออกเสียงนับจำนวนบัตรออกเสียงประชามติทั้งหมดของหน่วยออกเสียงนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรทั้งหมดในที่ออกเสียงไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนให้คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงเปิดหีบบัตรออกเสียงประชามติในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้มีสิทธิออกเสียง ซึ่งอยู่ ณ ที่ออกเสียงนั้น เห็นว่าเป็นหีบเปล่า และให้ปิดหีบบัตรออกเสียงประชามติตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่น้อยกว่าสองคน ซึ่งอยู่ในที่ออกเสียงในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิออกเสียงอยู่ในขณะนั้น

การแสดง

มาตรา ๑๖ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน ให้ผู้มี

หลักฐานเพื่อ

สิทธิออกเสียงซึ่งประสงค์จะลงคะแนนไปแสดงตนต่อกรรมการประจำ

ออกเสียงประชามติ

ที่ออกเสียง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นใด

ตามที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

การตรวจสอบ

เมื่อคณะกรรมการประจำที่ออกเสียงตรวจสอบรายชื่อผู้มี

หลักฐานก่อน

สิทธิออกเสียงแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้นั้นดั่งๆ ถ้าไม่มีผู้ใด

การลงคะแนน

ทักท้วง ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงโดยให้

จดหมายเลขบัตรและสถานที่ออกบัตร และให้ผู้มีสิทธิออกเสียง

ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง

เป็นหลักฐานตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้

กรรมการประจำที่ออกเสียงมอบบัตรออกเสียงประชามติให้แก่ผู้นั้น

เพื่อไปลงคะแนน

กรณีที่สงสัยว่า

ในกรณีที่มีผู้ทักท้วงหรือกรรมการประจำที่ออกเสียง

ผู้มีสิทธิออกเสียง

สงสัยว่าผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งมาแสดงตนนั้น ไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อใน

ไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อ

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ออกเสียง

ในบัญชี

มีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วง หรือผู้ถูกสงสัยเป็น

ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ออกเสียงหรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการ

ประจำที่ออกเสียงวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยไม่ใช่เป็น

ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่

ออกเสียงทำบันทึกคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อไว้ด้วย และให้ปฏิบัติ

ตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการประจำที่ออกเสียงนั้น

มาตรา ๑๗ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนออกเสียงประชามติ ให้คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงประกาศปิดการลงคะแนนและงดจ่ายบัตรออกเสียงประชามติ และให้ทำเครื่องหมายในบัตรที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรที่ใช้ลงคะแนนไม่ได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และจัดทำรายงานเกี่ยวกับจำนวนบัตรออกเสียงประชามติทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรออกเสียงประชามติและจำนวนบัตรที่เหลือ โดยให้กรรมการประจำที่ออกเสียงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทุกคนลงลายมือชื่อไว้และประกาศให้ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่ที่นั่นทราบ

มาตรา ๑๘ เมื่อปิดการออกเสียงประชามติแล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงแต่ละแห่งนับคะแนน ณ ที่ออกเสียงนั้นโดยเปิดเผยจนแล้วเสร็จ

วิธีการนับคะแนน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๙ บัตรออกเสียงประชามติดังต่อไปนี้ ให้ถือ บัตรเสียเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

- (๒) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน
- (๓) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนในทางใด
- (๔) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงสลักหลังในบัตรที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามอนุมาตราใด แล้วลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสามคน และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนน

การรายงานผล
การนับคะแนน

มาตรา ๒๐ เมื่อนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงนำบัตรออกเสียงประชามติของผู้มาใช้สิทธิทั้งหมดใส่ไว้ในหีบบัตรออกเสียงประชามติ พร้อมทั้งรายงานผลการนับคะแนนแล้วปิดหีบบัตรจัดส่งไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การออกเสียง
ประชามติสำหรับผู้
อยู่นอกเขตจังหวัด
หรือผู้อยู่นอก
ราชอาณาจักร

มาตรา ๒๑ ในการดำเนินการให้มีการออกเสียงประชามติ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติของผู้มีสิทธิซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวัน นับถึงวันออกเสียงประชามติ หรือผู้อยู่นอกราชอาณาจักร รวมทั้งวิธีการนับคะแนน และแจ้งผล

คะแนนการออกเสียงประชามติในกรณีดังกล่าวด้วย

มาตรา ๒๒ เมื่อได้ผลการนับคะแนนออกเสียง
 ประชามติจากที่ออกเสียงทุกแห่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
 ประกาศผลการออกเสียงประชามติและจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียง
 แล้วแจ้งผลไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว

การประกาศผล
 การออกเสียง
 ประชามติ

มาตรา ๒๓ เมื่อมีการประกาศผลการออกเสียง
 ประชามติแล้ว ถ้าผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ใดเห็นว่าการออกเสียง
 ประชามติในหน่วยออกเสียงใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วย
 กฎหมาย ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านพร้อมทั้งแสดงหลักฐานว่า
 การออกเสียงประชามตินั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อ
 คณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศ
 ผลการออกเสียงประชามติ

การคัดค้านผล
 การออกเสียง
 ประชามติ

มาตรา ๒๔ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้อง
 คัดค้านแล้วให้ดำเนินการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง
 โดยพลัน ถ้าเห็นว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยออกเสียงใด
 ไม่ถูกต้องหรือมิได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้มีคำสั่งให้
 ดำเนินการออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้น เว้นแต่
 การออกเสียงประชามติใหม่จะไม่ทำให้ผลการออกเสียงประชามติ

การพิจารณาการ
 คัดค้านการออก
 เสียงประชามติ

เปลี่ยนแปลงไปให้มีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านนั้นเสีย

วิธีพิจารณาการคัดค้านการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

โทษของการขัดขวางการไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติ มาตรการ ๒๕ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวหรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โทษของการฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการประจำที่ออกเสียงไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรการ ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการประจำที่ออกเสียงตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

โทษของการกระทำที่ทุจริตหรือสื่อไปในทางทุจริตการออกเสียงประชามติ มาตรการ ๒๗ ผู้ใดกระทำการในระหว่างการออกเสียงประชามติ ดังต่อไปนี้

- (๑) ออกเสียงประชามติหรือพยายามออกเสียงประชามติโดยมิใช่เป็นผู้มีสิทธิออกเสียง
- (๒) ใช้บัตรอื่นที่มีบัตรออกเสียงประชามติตามมาตรา ๑๒ มาออกเสียงประชามติ
- (๓) นำบัตรออกเสียงประชามติออกไปจากที่ออกเสียง

(๔) ทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่ บัตรออกเสียงประชามติ

(๕) จงใจกระทำการด้วยประการใด ๆ ให้บัตรออกเสียงประชามติชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียให้เป็นบัตรที่ใช้ได้

(๖) นำบัตรออกเสียงประชามติใส่ในหีบบัตรออกเสียงประชามติโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนออกเสียงโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรออกเสียงประชามติเพิ่มขึ้นจากความจริง

(๗) กระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไป ณ ที่ออกเสียงหรือเข้าไป ณ ที่ออกเสียง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียงประชามติ

(๘) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียม เพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงนั้นออกเสียงประชามติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืองดออกเสียงประชามติ

(๙) เรียกทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นเพื่อจะลงคะแนนออกเสียงประชามติ หรืองดเว้นไม่

ลงคะแนนออกเสียงประชามติ

(๑๐) ก่อความวุ่นวายขึ้นในที่ออกเสียง หรือกระทำการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การออกเสียงประชามติ

(๑๑) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรออกเสียงประชามติหรือบัตรออกเสียงประชามติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย

ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

โทษของ การกระทำผิด เกี่ยวกับการ นับคะแนนและ บัตรออกเสียง ประชามติ	มาตรา ๒๘ กรรมการประจำที่ออกเสียงผู้ใดจงใจนับบัตรออกเสียงประชามติหรือคะแนนในการออกเสียงประชามติให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไปหรือกระทำด้วยประการใด ๆ โดยมีได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรออกเสียงประชามติชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรออกเสียงประชามติให้ผิดไปจากความจริงหรือทำรายงานการออกเสียงประชามติไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท
--	--

มาตรา ๒๙ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษา ผู้รักษาการ
การตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ตาม พ.ร.บ.ฯ นี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีอาจจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงประชามติได้ ถ้าคณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชน และผลการออกเสียงประชามติจะเป็นการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ โดยให้หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติเป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ประกอบกับกระบวนการจัดทำประชามติเป็นการให้สิทธิแก่ประชาชนในการได้มีส่วนร่วมพิจารณาการบริหารงานของรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสแสดงความต้องการที่แท้จริงให้รัฐบาลทราบ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า
“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของ
รัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒”

เริ่มบังคับใช้

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้
บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

นิยามของคำ
ที่ใช้ในพ.ร.บ.ฯ นี้

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
“หน่วยราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม
หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นแต่มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
ทบวง กรม

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานอื่นของรัฐ
นอกจากหน่วยราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมาย
ว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ราชการส่วน
ท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงาน ลูกจ้าง หรือ บุคคลซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาแต่งตั้งให้มีหน้าที่ปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราช การรักษาการ บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกกระเบียบหรือ ตาม พ.ร.บ.ฯ นี้ ประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ระเบียบหรือประกาศนั้นเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๕ ให้มีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจำนวน จำนวนของ ไม่เกินสามคน ผู้ตรวจการแผ่นดิน ของรัฐสภา

มาตรา ๖ การสรรหาและการเลือกผู้ตรวจการแผ่นดิน การสรรหา-การ ของรัฐสภา ให้ดำเนินการดังนี้ เลือกผู้ตรวจการ แผ่นดินของรัฐสภา
(๑) ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ สรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาชั้นคณะหนึ่ง มีจำนวน สามสิบเอ็ดคน ประกอบด้วย

การสรรหา-การ
เลือกผู้ตรวจการ
แผ่นดินของรัฐสภา

(ก) ผู้แทนของพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสิบเก้าคน ซึ่งต้องเลือกให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(ข) อธิการบดีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเลือกตนเองให้เหลือสี่คน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดจำนวนสี่คน ผู้แทนศาลฎีกาจำนวนสี่คน

(๒) ให้คณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพิจารณาสรรหาบุคคลผู้สมควรเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจำนวนสามเท่าของจำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาที่จะพึงมีได้ตามรัฐธรรมนูญ เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยให้เรียงรายชื่อตามลำดับตัวอักษร พร้อมประวัติ วุฒิ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลดังกล่าว และต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น

(๓) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยเร็วเพื่อมีมติเลือกผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตาม (๒) ให้เหลือจำนวนสองในสาม ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรตามลำดับ เป็นผู้ที่ได้รับเลือก

จากสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งกล่าวว่ามีไม่ครบตาม (๓) การสรรหา-การ
 วรรคหนึ่ง ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกนั้นมาให้สมาชิก เลือกผู้ตรวจการ
 สภาผู้แทนราษฎรลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และ แผ่นดินของรัฐสภา
 ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบ
 จำนวนที่กำหนดตาม (๓) วรรคหนึ่ง เป็นผู้ได้รับเลือกจากสภาผู้แทน
 ราษฎร ในครั้งนี้ถ้ามีผู้ใดคะแนนเสียงเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้
 มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนที่กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจับสลาก
 ว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอ
 รายชื่อผู้ได้รับเลือกต่อประธานวุฒิสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือก
 เสร็จสิ้น

(๔) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภา เพื่อมีมติ
 เลือกผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตาม (๓) จำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งต้อง
 กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมี
 คะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของวุฒิสภา
 ตามลำดับ เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ในกรณีที่มิผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้
 มีผู้ได้รับเลือกเกินสามคน ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้
 รับเลือก

(๕) ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตาม (๔) ให้ประธาน
 วุฒิสภาแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ และให้ดำเนินการ

ตาม (๑) (๒) และ (๓) ใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติใน (๔) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณี

มาตรา ๗ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาที่วุฒิสภาเลือกตามมาตรา ๖ (๔) ยังมีไม่ถึงจำนวนสามคน

สภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการเลือกผู้สมควรเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเพิ่มเติมเสนอต่อประธานวุฒิสภาก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภายังมีจำนวนไม่ครบ

พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

มาตรา ๘ ให้ประธานวุฒิสภานำรายชื่อผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต่อไป

วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขึ้นใหม่

มาตรา ๑๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้อง คุณสมบัติของ
 เป็นผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมี ผู้ตรวจการแผ่นดิน
 ประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน วิสาหกิจ หรือกิจกรรม ของรัฐสภา
 อันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็น
 ที่ประจักษ์

มาตรา ๑๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้องมี คุณสมบัติของ
 คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) ไม่เคยเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๕) ไม่เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง
- (๖) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
 ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๗) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือผู้มี
 ตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสามปีก่อนวันสรรหาตาม
 มาตรา ๖ (๒)
- (๘) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการสิทธิ
 มนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง
 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการ

ตรวจเงินแผ่นดิน

- (๙) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๑๐) ไม่เคยถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๑๑) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- (๑๒) ไม่เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- (๑๓) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อห้ามของ
ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

- มาตรา ๑๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้อง
- (๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
 - (๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ หรือของหน่วยงานของรัฐ
 - (๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
 - (๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด
- ในกรณีที่วุฒิสภาเลือกบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

<p>มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <p>(๑) ตาย</p> <p>(๒) ลาออก</p> <p>(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑</p> <p>(๔) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๒</p> <p>(๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก</p> <p>(๖) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ</p>	<p>การพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา</p>
--	--

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพ้นจากตำแหน่ง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการตามมาตรา ๖ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง

เงินเดือน/เงินประจำตำแหน่ง
 ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๑๕ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและ
 ประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาให้เป็นไป
 ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๒

อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

อำนาจหน้าที่ของ
 ผู้ตรวจการแผ่นดิน
 ของรัฐสภา

มาตรา ๑๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจหน้าที่
 ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน
 ในกรณี

(ก) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัติ
 นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือ
 ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือ
 ราชการส่วนท้องถิ่น

(ข) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของ
 ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ
 หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่
 ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือ
 ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม

(ค) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) จัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอ
แนะต่อรัฐสภา

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำโดยของ
บุคคลใดตามมาตรา ๑๖ (๑) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วย
รัฐธรรมนูญให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความ
เห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณา
วินิจฉัย

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา การปฏิบัติหน้าที่
หลายคน การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ในกรณีที่มีผู้ตรวจ
ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ร่วมกันพิจารณาแบ่งงานตาม การแผ่นดินของ
สายงานเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภาหลายคน
โดยอิสระ และรับผิดชอบตามขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมายตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ร่วมกันกำหนด
เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๑ วรรคสอง มาตรา
๒๗ (๕) และ (๖) มาตรา ๓๐ วรรคสอง มาตรา ๓๑ วรรคสอง
และวรรคสาม มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒
มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๘ ให้ผู้ตรวจ
การแผ่นดินของรัฐสภาปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน

ในการประชุมแต่ละครั้งเพื่อดำเนินการในเรื่องที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้องปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันตามวาระหนึ่ง ให้ที่ประชุมผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การร้องเรียนต่อ
ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

มาตรา ๑๙ บุคคลและคณะบุคคลย่อมมีสิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การร้องเรียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ร้องเรียนที่จะดำเนินการตามกฎหมายอื่น

การร้องเรียนต่อ
ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

มาตรา ๒๐ การร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้องทำเป็นหนังสือ และ

- (๑) ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องเรียน
- (๒) ระบุเหตุที่ทำให้ต้องร้องเรียนพร้อมด้วยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนตามสมควร
- (๓) ใช้ถ้อยคำสุภาพ
- (๔) ลงลายมือชื่อผู้ร้องเรียน

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อเปิดโอกาสให้มีการร้องเรียนด้วยวาจาก็ได้ ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ การเสนอคำร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน การเสนอ
 ของรัฐสภาจะเสนอโดยนำส่งด้วยตนเอง ส่งทางไปรษณีย์ มอบให้ คำร้องเรียน
 บุคคลอื่นนำส่งต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา หรือ
 ส่งคำร้องเรียนต่อสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้
 นำส่งต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาก็ได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะออกระเบียบกำหนด
 หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอคำร้องเรียนด้วย
 วิธีการอื่น ๆ ก็ได้ ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการมาธิการของวุฒิสภา กรณีที่คณะ
 หรือคณะกรรมการมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรได้สอบสวนหรือพิจารณา การมาธิการสอบ
 เรื่องใดและเห็นว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการ ส่วนหรือพิจารณา
 แผ่นดินของรัฐสภาที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบ เรื่องที่อยู่ใน
 รัฐธรรมนูญนี้ได้ คณะกรรมการมาธิการดังกล่าวจะส่งเรื่องนั้นให้ อำนาจหน้าที่ของ
 ผู้ตรวจการแผ่นดิน
 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเพื่อดำเนินการก็ได้ และให้ผู้ตรวจการ
 ของรัฐสภา
 แผ่นดินของรัฐสภาแจ้งผลการดำเนินการเบื้องต้นต่อคณะกรรมการมาธิการ

มาตรา ๒๓ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้รับ
 เรื่องจากคณะกรรมการมาธิการตามมาตรา ๒๒ แล้ว แม้ภายหลัง
 คณะกรรมการมาธิการดังกล่าวจะพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ย่อมไม่เป็น
 การตัดอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาที่จะดำเนินการเกี่ยว

กับเรื่องนั้นต่อไป

ลักษณะของ
เรื่องและผู้ตรวจ
การแผ่นดินฯ
ไม่รับ หรือยุติการ
พิจารณา

มาตรา ๒๔ เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
วินิจฉัยว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ไม่ให้รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติการพิจารณา

(๑) เรื่องที่เป็นนโยบายซึ่งคณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา
เว้นแต่การปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๑๖ (๑)

(๒) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่
ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว

(๓) เรื่องที่มีได้เป็นไปตามมาตรา ๑๖ (๑)

(๔) เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการลงโทษ
ทางวินัยของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๕) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐

ลักษณะ
ของเรื่อง
ผู้ตรวจการ
แผ่นดินฯ อาจไม่
รับไว้ หรืออาจยุติ
การพิจารณา

มาตรา ๒๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอาจไม่รับ
พิจารณาหรืออาจยุติการพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบใน
วงราชการ

(๒) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนมิได้มีส่วนได้เสียและการพิจารณา
จะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๓) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องเรียนและการพิจารณาจะไม่ใช่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๔) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมหรือได้รับการชดใช้ความเสียหายอย่างเหมาะสมแล้ว และการพิจารณาต่อไปจะไม่ใช่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๕) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนไม่มาให้ถ้อยคำ ไม่แสดงพยานหลักฐาน หรือไม่ดำเนินการตามหนังสือที่ได้รับจากผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๖) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนตายและการพิจารณาต่อไปจะไม่ใช่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๗) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว

มาตรา ๒๖ เรื่องใดที่ไม่ให้รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๒๔ และเรื่อง que ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอาจไม่รับพิจารณาตามมาตรา ๒๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะส่งเรื่องนั้นไปให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้

การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องใดที่ไม่รับ หรืออาจไม่รับพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

อำนาจ

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

ของผู้ตรวจการ

ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจ

แผ่นดินของรัฐสภา

ดังต่อไปนี้

(๑) ให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ขอให้ศาลส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) ตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการร้องเรียนโดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันควร

(๕) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การรับคำร้องเรียนไว้พิจารณาและระเบียบว่าด้วยการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น

(๖) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญนี้

ระเบียบตาม(๕) และ(๖) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๘ ในการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการใช้อำนาจ

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไม่อาจสอบสวนหาข้อเท็จจริงในเรื่องใดต่อไปได้ ให้ยุติเรื่องนั้น และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภารายงานให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรทราบ

มาตรา ๒๙ เมื่อมีการร้องเรียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้าและต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียน ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร

การเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนชี้แจงและแสดงพยานหลักฐาน

เรื่องใดที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาสั่งไม่รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติเรื่อง ให้แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบพร้อมทั้งเหตุผลที่ไม่รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติเรื่อง และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการจะส่งคำสั่งไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนั้นทราบด้วยก็ได้

แจ้งเหตุผลที่ไม่รับหรือยุติเรื่องให้ผู้ร้องเรียนทราบ

เหตุผลตามวรรคสองให้ระบุข้อเท็จจริง กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยละเอียด และในกรณีให้ยุติเรื่องเพราะเหตุที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้เป็นไปตามมาตรา ๑๖ (๑) (ก) หรือ (ข) ให้ชี้แจงเหตุผลที่แสดงให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรมโดยละเอียดให้ผู้ร้องเรียนทราบด้วย

ส่งรายงาน
สรุปข้อเท็จจริง

มาตรา ๓๐ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงในเรื่องใดเสร็จแล้ว ให้จัดทำรายงานสรุปข้อเท็จจริง พร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขส่งให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบ หรือพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรื่องใดที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ปรากฏว่าการกระทำในเรื่องใดของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นได้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีแล้ว แต่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรือความไม่เสมอภาคในกฎหมาย หรือเป็นการเลือกปฏิบัติ

หรือล้าสมัย ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอแนะต่อหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องดังกล่าวต่อไปในกรณีที่เกี่ยวข้องกับมติคณะรัฐมนตรีให้ส่งรายงานดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเรื่องใดในเวลาอันควร ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอาจส่งเรื่องดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเพื่อให้สั่งการตามควรแก่กรณีก็ได้

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งและระยะเวลาได้ล่วงเลยไปพอสมควรแล้ว ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นยังไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันควร และเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญหรือเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

กรณีไม่ปฏิบัติ
ตามความเห็น/
ข้อเสนอแนะ
ของผู้ตรวจการ
แผ่นดินของ
รัฐสภา

อาจทำรายงานเรื่องนั้นเสนอต่อวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรเป็นการด่วนก็ได้

รายงานดังกล่าวให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากำหนด

มาตรา ๓๒ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเห็นว่าเรื่องใดมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตหรือประพฤตินิยมขบในวงราชการ หรือมีมูลความผิดทางอาญา หรือมีมูลความผิดทางวินัย ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาแจ้งให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเรื่องนั้น ๆ และผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนและผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่งแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบทุกสามเดือน

การจัดทำ
รายงานประจำปี

มาตรา ๓๓ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทำรายงานประจำปีเสนอต่อวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ในรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผลการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ พร้อมทั้งข้อสังเกต หรือข้อเสนอแนะที่เสนอต่อหน่วยราชการ

หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น การจัดทำ
รายงานประจำปี

(๒) ผลการปฏิบัติตามข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะที่
หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วน
ท้องถิ่น หรือข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น
ได้ดำเนินการไปแล้ว

(๓) การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ของหน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือของ
ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ
หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

รายงานประจำปีตามวรรคหนึ่งให้เปิดเผยให้ประชาชน
ทราบตามวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากำหนด

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเห็นสมควร
รายงานให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง
เพราะเป็นกรณีรีบด่วนหรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน
ก็ให้กระทำได้

มาตรา ๓๔ การจัดทำรายงานตามมาตรา ๓๐ มาตรา
๓๑ และมาตรา ๓๓ ให้กระทำเป็นการสรุปโดยมิให้ระบุรายละเอียด

อันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดย
ไม่จำเป็น

ความผิด
ทางแพ่ง
หรือทางอาญา

มาตรา ๓๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไม่ต้องรับผิด
ทั้งทางแพ่งหรือทางอาญา เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามอำนาจ
หน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๖ ผู้ที่ให้ถ้อยคำ หรือให้วัตถุ เอกสาร
หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา หรือผู้ที่จัดทำและเผยแพร่รายงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภาตามมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓ ไม่ต้อง
รับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย เนื่องจากการที่ตน
เปิดเผยข้อมูล หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน
หรือจัดทำและเผยแพร่ รายงาน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและเจ้าหน้าที่
เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง การเปิดเผย หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบ ข้อเท็จจริง รัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะมอบหมาย หรือเป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่ การตรวจสอบหรือพิจารณาสอบสวน หรือเป็นการรายงานตาม อำนาจหน้าที่ หรือการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๓

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๓๙ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา สำนักงาน เป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับ ผู้ตรวจการ แผ่นดินของ รัฐสภา ดูแลของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

กิจการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไม่อยู่ ภายใต้อำนาจบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่า ด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๔๐ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา อำนาจหน้าที่ของ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา สำนักงานผู้ตรวจ การแผ่นดินของ รัฐสภา

- อำนาจหน้าที่ของ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา รัฐสภา
- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - (๒) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - (๓) เผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิที่จะร้องเรียนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้
 - (๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามอบหมาย

การกำกับ
ดูแลสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

มาตรา ๔๑ ในการกำกับดูแลสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และดำเนินการอื่นในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว
- (๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน และค่าตอบแทนอื่นของเลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัย และการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการ รองเลขาธิการ และพนักงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา รวมทั้งวิธีการ และเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(๔) การคัดเลือก การกำหนดอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ตลอดจนการกำหนดเงินเพิ่มพิเศษให้แก่ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นการชั่วคราว ตามมาตรา 46

(๕) การบริหารและจัดการการเงินและทรัพย์สินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(๖) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๔๒ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เลขานุการสำนักงาน มีเลขาธิการคนหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบของผู้ตรวจการ ผู้ตรวจการแผ่นดินแผ่นดินของรัฐสภา เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการ

แผ่นดินของรัฐสภา และจะให้มิรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติ
งานรองจากเลขาธิการก็ได้

คุณสมบัติและ
วาระการดำรง
ตำแหน่งของ
เลขาธิการ

มาตรา ๔๓ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความเป็นกลางทาง
การเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีสัญชาติไทยโดย
กำเนิดมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ และมีคุณสมบัติ ประสบการณ์
และความสำเร็จในการบริหารตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากำหนด
เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับการ
แต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกัน
เกินสองวาระไม่ได้

อำนาจของ
เลขาธิการสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

มาตรา ๔๔ เลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลงานโดยทั่วไป
ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ให้เป็นไปตามกฎหมาย
ระเบียบ ประกาศ และมติของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และให้
มีอำนาจ ดังนี้

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือ
ค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการ
แผ่นดินของรัฐสภา ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาออกจากตำแหน่ง

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงาน
หรือลูกจ้างในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และข้าราชการ

พนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานในสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของ
รัฐสภากำหนด และเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศ หรือมติของ
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๔๕ ในกิจการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน การปฏิบัติงาน
ของรัฐสภาที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขานุการเป็นผู้แทนของ แทนเลขานุการ
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เพื่อการนี้เลขานุการจะ
มอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็น
ไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากำหนด

ระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากำหนดตาม
วรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอาจขอให้ การปฏิบัติงาน
ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ ชั่วคราวของ
หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น มาปฏิบัติงานเป็น ข้าราชการ
พนักงาน พนักงาน หรือลูกจ้าง
เป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาของ

ผู้นั้นแล้วแต่กรณี

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานใด ๆ ซึ่งให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา สำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญเหมือนเต็มเวลาราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการแล้วแต่กรณี

การขอกลับ
สังกัดเดิมของ
ข้าราชการ
พนักงาน
หรือลูกจ้าง

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างตามมาตรา ๔๖ ขอกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้มีอำนาจบรรจุและแต่งตั้งบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนเหมือนกรณีข้าราชการผู้ซึ่งได้รับอนุมัติให้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานใด ๆ ซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญเหมือนเต็มเวลาราชการเพื่อขอกลับเข้ารับราชการ หรือตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา ๔๖ แล้วแต่กรณี

งบประมาณ
รายจ่าย

มาตรา ๔๘ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจนำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภารวมไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้

มาตรา ๔๙ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา การดูแลทรัพย์สิน
มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของสำนักงาน ของสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

ทรัพย์สินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็น
ทรัพย์สินของแผ่นดิน และไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๕๐ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา การจัดทำบัญชี
จัดทำงบดุล งบการเงินและบัญชี แล้วส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน ของสำนักงาน
นับแต่วันสิ้นปีบัญชี ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา

ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและให้ทำการตรวจสอบ รับรองบัญชีและการเงินทุกประเภท รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงินและ

ทรัพย์สินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗(๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดต่อสู้อหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๒๗ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๔ ในวาระเริ่มแรก ให้จัดให้มีการดำเนินการ การดำเนินการ
ต่างๆ ในวาระ
เริ่มแรก
ดังนี้

(๑) ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้มีการสรรหาและเลือกผู้สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามมาตรา ๖ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๒) ให้วุฒิสภาดำเนินการให้มีการเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามมาตรา ๖ (๔) และ (๕) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อผู้สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

กำหนดวันตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา ๕๕ ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน วาระการดำรง
ตำแหน่งและ
การพ้นจาก
ตำแหน่งของ
ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภาในวาระ
เริ่มแรก
ของรัฐสภาที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๕๔ มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และมีให้นำความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๕๔ และพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งในกรณีอื่นก่อนครบวาระตามมาตรา ๑๓ อาจได้รับเลือกและแต่งตั้งให้

เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้อีก และมีให้นำความในมาตรา ๙
วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ (๔) มาใช้บังคับ

ให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภาที่ได้รับเลือกและแต่งตั้งเป็นคราวที่สองตามวรรคสองด้วย
โดยอนุโลม

การจัดตั้งสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา ตาม
บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๖ ให้จัดตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของ
รัฐสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ขึ้นภายในหนึ่งปี
นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เป็นหน่วยธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และมีอำนาจและ
หน้าที่ตามที่กำหนดไว้สำหรับสำนักงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของ
รัฐสภาโดยให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการ
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และให้มีการกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า
 “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒”

เริ่มบังคับใช้ มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้
 บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

นิยามของคำที่ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
 ใช้ใน พ.ร.บ.ฯ นี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการ
 ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการ
 ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือ
 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๔ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาล
 ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๕ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลยึดรายงานของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาและอาจไต่สวน หาคือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือ หลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อ ประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ตามที่มอบหมาย

เพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม ให้บุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงาน ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ความร่วมมือในการดำเนินการใด ๆ ตามที่ศาลขอหรือมอบหมาย

มาตรา ๖ ศาลมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ อำนาจในการ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมาย ออกหมายอาญา และหมายอื่นๆ วิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติ

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การรักษาการ

หมวด ๑ บททั่วไป

ศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง

มาตรา ๘ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองในศาลฎีกา
เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง
ผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำ
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเพื่อ
ปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตาม
มาตรา ๑๓ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง

อำนาจ
ในการพิจารณา
พิพากษาคดี

มาตรา ๙ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้
(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการ
การเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อ
ตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น
(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑)
หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด
ทางอาญาตาม (๑)

(๓) คดีซึ่งประธานวุฒิสภาส่งคำร้องให้ศาลพิจารณาพิพากษาข้อกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ร่ำรวยผิดปกติ กระทำ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติของ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่กฎหมายบัญญัติตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๑๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมี การยื่นฟ้อง
มูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๙ (๑) (๒) หรือ (๔) ให้ประธาน ป.ป.ช. ดำเนินคดี
ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยัง
อัยการสูงสุดภายในสิบสี่วัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล

ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันได้
รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุด
มีความเห็นว่าเรื่องที่ส่งมานั้นยังมีข้อไม่สมบูรณ์ และได้แจ้งข้อ
ไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๑๑ ภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับแจ้งข้อไม่ การดำเนินการ
สมบูรณ์ตามมาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด กรณีได้รับแจ้ง
ตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละ ข้อไม่สมบูรณ์

เท่ากันเป็นคณะกรรมการ ให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณา พยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

ในกรณีที่คณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดี ได้ภายในกำหนดเวลาสิบสี่วันนับแต่วันตั้งคณะทำงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดี แทนได้ แต่ต้องฟ้องภายในสิบสี่วันนับแต่วันครบกำหนด

มาตรา ๑๒ การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลา ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ย่อมกระทำได้ ถ้าได้ฟ้องภายใน อายุความ

การดำเนินการ
เมื่อมีการยื่นฟ้อง
คดีต่อศาล

มาตรา ๑๓ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธาน ศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรง ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อ พิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสิบสี่วันนับ แต่วันยื่นฟ้องคดี

ผู้พิพากษาคณะใดประสงค์จะขอถอนตัวจากการได้รับเลือก ให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการ การเลือกองค์คณะ
ลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับ ผู้พิพากษา
จนครบจำนวนเก้าคนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษา
สำหรับคดีนั้น ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในระดับใดอันเป็นเหตุให้มี
ผู้ได้รับเลือกเกินเก้าคน ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็น
ผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจ
หน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างการศึกษา
พิพากษาคดีนั้นห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษานั้นไปทำงานที่อื่นนอก
ศาลฎีกา

มาตรา ๑๔ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาย่อมพ้น การพ้นหน้าที่ของ
หน้าที่ในคดีเมื่อ ผู้พิพากษาในองค์
คณะผู้พิพากษา

(๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรง
ตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์
คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๖

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเลือก
ผู้พิพากษาแทนที่ตามวิธีการในมาตรา ๑๓

กรณีองค์คณะ
ผู้พิพากษาที่มี
จำนวนไม่ครบ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ที่ทำให้ไม่สามารถนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะได้และองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า หากเลื่อนการไต่สวนพยานหลักฐานออกไปจะทำให้ล่าช้าและขาดความเที่ยงธรรม ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามวิธีการในมาตรา ๑๓ ในกรณีนี้ให้ผู้พิพากษาที่ถูกแทนที่สิ้นสุดอำนาจหน้าที่ในคดี

การคัดค้าน
ผู้พิพากษาที่ได้
รับเลือกให้เป็น
ผู้พิพากษาในองค์
คณะผู้พิพากษา

มาตรา ๑๖ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคคนใดที่ได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาเนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในกรณีนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาไต่สวนตามที่เห็นสมควรแล้วมีคำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษามาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านจะสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น

ผู้พิพากษา
เจ้าของสำนวน

มาตรา ๑๗ ให้องค์คณะผู้พิพากษาเลือกผู้พิพากษาคคนหนึ่งในจำนวนเก้าคนเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติของ

องค์คณะผู้พิพากษา และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาใน
องค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้
เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้

มาตรา ๑๘ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของ การออกข้อกำหนด
ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดี เกี่ยวกับ
เพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราช การดำเนินคดี
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
กระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง
ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับสำหรับคดีอาญา และ
บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ
สำหรับคดีกล่าวหาว่าร้ายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
โดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาได้สวน การได้สวน
พยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปทุกวันทำการจนกว่าจะเสร็จการ พยานหลักฐาน
พิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจ
กล่าวล่วงได้

การทำคำสั่งที่
เป็นการวินิจฉัย
ชี้ขาดหรือ
การพิพากษาคดี

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่ง ในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นก็ได้

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด

ความเห็นใน
การวินิจฉัยคดี

มาตรา ๒๑ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและค่าให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและ

ข้อกฎหมาย

- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือ การจับกุมหรือ
คุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยเนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้น คุมขังผู้ถูกกล่าวหา
น่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจำเลย
หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น
คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรืออัยการสูงสุดอาจ
ร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขังผู้นั้นได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมา
ก่อนหรือไม่ ให้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขัง
จำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลยนั้นได้

หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๒๓ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราช ผู้มีอำนาจ
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้แก่ ฟ้องคดีอาญา

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอัน
เป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจ
ของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นไว้ด้วย

การฟ้องคดีอาญา มาตรา ๒๕ การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง

ในวันยื่นฟ้องให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน และศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

การพิจารณา และไต่สวน พยานหลักฐาน มาตรา ๒๖ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผยเว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

การดำเนินการ เมื่อมีคำสั่ง ประทับฟ้อง มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้องให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจ และขอคัดสำเนาเอกสารในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

มาตรา ๒๘ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาล การยื่นบัญชี พร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยาน ระบัพยาน หลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรค หนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อ สามารถแสดงเหตุสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้ โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี

มาตรา ๒๙ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลย ตรวจพยาน ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้น หลักฐาน แต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและ ความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลง แนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา

ในกรณีที่มิได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใด องค์คณะ ผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อศาลเห็นเอง ให้องค์ คณะผู้พิพากษาดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นต่อไป

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะ กรณีที่ต้องมี ผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้า การไต่สวน ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การไต่สวน มาตรา ๓๑ ในการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษา สอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและ ข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้น โดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล แล้วจึงให้โจทก์จำเลย ถูถามเพิ่มเติมต่อไป

การอ่าน มาตรา ๓๒ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น คำพิพากษา โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาใน ศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุ สมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้อง บันทึกลงเหตุอันไว้ เว้นแต่ไม่อาจได้ตัวจำเลยมาศาลในวันอ่านคำ พิพากษา

กรณีที่จำเลย ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ไม่อยู่หรือไม่ มาฟังคำพิพากษา แต่จำเลยไม่อยู่หรือไม่มาฟังคำพิพากษาให้ศาลเลื่อนการอ่านไปและ ออกหมายจับจำเลยมาฟังคำพิพากษา เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ให้ศาลอ่าน คำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟัง คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

หมวด ๓

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๓๓ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ วรรคสาม และมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๓๔ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศคำร้องดังกล่าวในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดตามมาตรา ๑๘

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๓๕ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ มิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ผู้ที่มีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้ที่มีภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

กรณีผู้ถูกกล่าวหา
ไม่อยู่ในภาวะการ
พิสูจน์ต่อศาล

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนวิกลจริตไม่อยู่ในภาวะทำ
การพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายทหรือผู้
จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดัง
กล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

หมวด ๔

การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

การดำเนินคดีต่อ
กรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้
ดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๓๐๐ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ให้ดำเนินการเลือกองค์คณะผู้พิพากษาตาม
มาตรา ๑๓

คณะกรรมการ
ไต่สวน

มาตรา ๓๗ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแต่งตั้งบุคคล
จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นคณะกรรมการไต่สวน ทำหน้าที่ไต่สวน
ข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีตามคำร้องขอ

ในการดำเนินการของคณะกรรมการไต่สวน ให้คณะ
กรรมการไต่สวนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต โดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ คณะกรรมการไต่สวนให้แต่งตั้งจาก การแต่งตั้งคณะ
ข้าราชการตุลาการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และ กรรมการไต่สวน
ข้าราชการอัยการระดับไม่ต่ำกว่าชั้น ๖ อย่างน้อยหนึ่งคน และ
ที่เหลือให้พิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสมแก่คดีจากบุคคล
ผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันแต่งตั้งและต้องมี
คุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า
ระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัย
ไม่น้อยกว่าสิบปี

(๓) เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงิน การบัญชี
หรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในคดี โดยเคยปฏิบัติงานด้าน
ดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๓๙ กรรมการไต่สวนต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ลักษณะต้องห้าม
ดังต่อไปนี้ ของกรรมการ
ไต่สวน

(๑) เป็นผู้มีผลประโยชน์เสื่อมเสียหรือบกพร่องใน
ศีลธรรมอันดี

(๒) เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิด
ลหุโทษ

(๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๖) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

สวัสดิการและ
ค่าตอบแทนของ
กรรมการไต่สวน

มาตรา ๔๐ กรรมการไต่สวนจะได้รับค่าป่วยการ
ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่
กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

อำนาจของคณะ
กรรมการไต่สวน

มาตรา ๔๑ คณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจสั่งให้
กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของ
ตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพื่อประกอบกรรมการไต่สวน
ตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการไต่สวน
กำหนด

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์ แต่ไม่เกินหกสัปดาห์

มาตรา ๔๒ คณะกรรมการไต่สวนต้องทำการไต่สวน และทำความเข้าใจให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสัปดาห์นับแต่วันได้รับแต่งตั้ง ต้องคัดคณะผู้พิพากษาอาจขยายระยะเวลาให้เท่าที่จำเป็นได้

ระยะเวลา
การไต่สวนและ
ทำความเข้าใจ

ในกรณีที่คณะกรรมการไต่สวนมีมติว่าข้อกล่าวหาอันเป็น คติอาญาต่อกรรมการ ป.ป.ช. นั้นมีมูลหรือมีมติว่ากรณีมีมูลน่าเชื่อว่ากรรมการ ป.ป.ช. ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการไต่สวน ส่งรายงานพร้อมทั้งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่ไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

กรณีข้อกล่าวหา
มีมูล

ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีตามความเห็นของคณะกรรมการไต่สวนภายในสามสัปดาห์นับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ย่อมกระทำไม่ได้ ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ และหมวด ๓ มาใช้บังคับในการดำเนินคดีตามหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่คณะกรรมการไต่สวนเห็นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้คณะกรรมการไต่สวนส่งรายงานพร้อมทั้ง เอกสารทั้งหมดที่มีอยู่ไปยังองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อดำเนินการต่อไป

กรณีข้อกล่าวหา
ไม่มีมูล

หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าพยานหลักฐานที่ คณะกรรมการไต่สวนรวบรวมยังไม่เพียงพอที่จะมีคำสั่งในเรื่องนี้ อาจกำหนดให้คณะกรรมการไต่สวนรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ภายในระยะเวลาอันสมควรก่อนมีคำสั่งก็ได้

หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้พิพากษายกคำร้องขอ แต่หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าข้อกล่าวหา มีมูล ให้ส่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อยื่นฟ้องต่อศาล และให้นำ มาตรา ๔๒ วรรคสามถึงวรรคห้ามาใช้บังคับ โดยอนุโลม

การพิจารณา

มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาให้องค์คณะ

ผู้พิพากษาขององค์
คณะผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร เพื่อพิสูจน์ความเป็นจริงตามคำร้องขอให้ ดำเนินคดีโดยไม่ผูกมัดกับเหตุผลหรือพยานหลักฐานที่ปรากฏใน คำร้องขอให้ดำเนินคดี หรือในการไต่สวนหรือความเห็นของ คณะกรรมการไต่สวน หรือในการดำเนินคดีของอัยการสูงสุด

หมวด ๕ การบังคับคดี

มาตรา ๔๕ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือ การบังคับคดี
คำสั่งในคดีให้เป็นไปตามมาตรา ๑๘
คำพิพากษาและคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๖ คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ บทเฉพาะกาล
ศาลที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลอื่นในวันที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คงพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จและมีให้
ถือว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดถูกกล่าวหาว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น รวมทั้งบุคคลอื่นที่เป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาดังกล่าวด้วย ดังนั้น จะต้องดำเนินการจัดตั้งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีพิจารณา ตลอดจนการบังคับคดีในการดำเนินคดีดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า
“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบ
ปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒”

เริ่มบังคับใช้ มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้
บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผลการบังคับใช้ มาตรา ๓ ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘
(๒) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐
(๓) พระราชบัญญัติการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของ
สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๙

นิยามของคำที่ใช้
ใน พ.ร.บ.ฯ นี้ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือ
เงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือ
หน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วย

ลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ นิยามของคำที่ใช้
 ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และ ใน พ.ร.บ.ฯ นี้
 บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการ
 ปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย
 ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่น
 ของรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒)

ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วย
 ระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการ
 กรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่
 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

นิยามของคำที่ใช้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ใน พ.ร.บ.๑ นี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม ทบวงหรือกระทรวง สำหรับข้าราชการพลเรือน ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการเหล่าทัพ หรือผู้บัญชาการทหารสูงสุด สำหรับข้าราชการทหาร ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้เสียหายจากการกระทำอันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายแรงผิดปกติ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาหรือมีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ได้กระทำการอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การถอดถอนจากตำแหน่ง การดำเนินคดีอาญา การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือการดำเนินการทางวินัย ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้หมายความรวมถึงตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการ นิยามของคำที่ใช้
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ใน พ.ร.บ.ฯ นี้

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบ
ปรามการทุจริตแห่งชาติ

“อนุกรรมการ” หมายความว่า อนุกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ และ
ข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการ หรือ
พนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการ
ปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ
อย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่
ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่

นิยามของคำที่ใช้
ใน พ.ร.บ.๑ นี้

ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น
“ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” หมายความว่า การที่ทรัพย์สินหรือหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งมีการเปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งในลักษณะที่ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

“ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า การมีทรัพย์สินมากผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

การรักษาการ
ตาม พ.ร.บ.๑ นี้

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือระเบียบกับแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศและระเบียบตามวรรคหนึ่งที่มีผลเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติเรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกแปดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา

คณะกรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๗ การสรรหาและการเลือกกรรมการให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

การสรรหาและ
การเลือกกรรมการ
ป.ป.ช.

(1) ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน และให้คณะกรรมการสรรหามีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบแปดคนเสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มติในการเสนอ

การสรรหาและ การเลือกกรรมการ
 ป.ป.ช. **ชื่อต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา
 ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่**

(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีตาม (๑) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ให้บุคคลซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการ แต่ถ้าผู้ได้รับเลือกที่ได้คะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบเก้าคนให้นำรายชื่อของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อที่เหลืออยู่ทั้งหมดมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนเป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินเก้าคนให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตาม (๒) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ

มาตรา ๘ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องเป็น คุณสมบัติของ
 ผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ผู้ได้รับการ
 และมีไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ เสนอชื่อเป็น
กรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๙ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องมี คุณสมบัติของ
 คุณสมบัติดังต่อไปนี้ ผู้ได้รับการ
เสนอชื่อเป็น
กรรมการ ป.ป.ช.

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์
- (3) เคยเป็นรัฐมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการ
 การเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชน
 แห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือรับราชการหรือเคย
 รับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า
 หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องไม่มี ลักษณะต้องห้าม
 ลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ ของผู้ได้รับการ
เสนอชื่อเป็น
กรรมการ ป.ป.ช.

- (๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
 ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของ
 พรรคการเมืองในระยะสามปีก่อนวันได้รับการเสนอชื่อ
- (๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตุลาการศาลปกครอง หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

- (๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบ

ด้วยกฎหมาย

- (๗) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (๘) ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๙) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๑๐) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมาย

ของศาล

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดย
ได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิด
อันได้กระทำโดยประมาท

(๑๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ
หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่า
กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สิน
ตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตามมาตรา 34 และมาตรา 41

(๑๕) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันได้รับการเสนอชื่อ

มาตรา ๑๑ ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานของรัฐ

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

เมื่อวุฒิสภาเลือกบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนเลิกประกอบวิชาชีพอิสระตาม (๔) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็นกรรมการ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับ

ลักษณะต้องห้าม
ของผู้ได้รับเลือก
เป็นกรรมการ
ป.ป.ช.

วาระการดำรงตำแหน่งของ กรรมการ ป.ป.ช. มาตรา ๑๒ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียง วาระเดียว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

การพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการ ป.ป.ช. มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตามมาตรา ๑๒ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

ห้ามตามมาตรา ๑๐

(๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑

(๖) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้และให้ถือว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๔ เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่ง ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๗ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

กรณีที่
กรรมการ ป.ป.ช.
พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งต่อประธานวุฒิสภา

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งในระหว่างที่อยู่นอกสมัยประชุมของรัฐสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๗ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมของรัฐสภา

มาตรา ๑๕ ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อประธานวุฒิสภาเมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๔๑ และมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การยื่นบัญชี
แสดงรายการ
ทรัพย์สินและ
หนี้สิน

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่ากรรมการผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือ

การเข้าชื่อร้องขอ
ว่ากรรมการ
ป.ป.ช. ผู้ใดขาด
ความเที่ยงธรรม
หรือจงใจฝ่าฝืน
รัฐธรรมนูญ ฯลฯ

มีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง
อย่างร้ายแรง และขอให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งได้

มติของวุฒิสภาให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง
ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

การเข้าชื่อร้องขอ
ว่ากรรมการ
ป.ป.ช. ผู้ได้ร่ำรวย
ผิดปกติ หรือ
ทุจริตต่อหน้าที่

มาตรา ๑๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
หรือสมาชิกของทั้งสองสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวน
สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาล
ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากรรมการผู้ได้
ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำ
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่า
ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว กระทำการตามวรรคหนึ่งเป็นข้อ ๆ ให้
ชัดเจนและให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับ
คำร้องแล้วให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อพิจารณาพิพากษา

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองมีคำสั่งรับคำร้อง กรรมการผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ใน
ระหว่างนั้นมิได้จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยกคำร้องดังกล่าว

การดำเนินคดีในชั้นศาลให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑๘ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และ เงินเดือน เงิน
ประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการและกรรมการ ให้เป็นไป ประจำตำแหน่ง
ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ของประธาน
และกรรมการ

หมวด ๒

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ อำนาจหน้าที่ของ
ดังต่อไปนี้ คณะกรรมการ
ป.ป.ช.

(๑) ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความ
เห็นเสนอต่อวุฒิสภาตามหมวด ๕ การถอดถอนจากตำแหน่ง

(๒) ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความ
เห็นเพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามหมวด ๖ การดำเนินคดีอาญา
กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๓๐๘ ของรัฐธรรมนูญ

(๓) ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ
กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง

อำนาจหน้าที่ของ หน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

คณะกรรมการ
ป.ป.ช.

(๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของ
ทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความ
เปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตามหมวด ๓ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและ
ชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สิน

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและ
รัฐมนตรี

(๗) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่
พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี
และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

(๘) เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อ
คณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการ
ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือ
ปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๙) ดำเนินการส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

(๑๐) ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๑) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการ

(๑๒) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๓) ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติหรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๒๐ การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. องค์ประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม แต่องค์ประชุมในการพิจารณาและวินิจฉัยหรือให้ความเห็นชอบต้องประกอบด้วยกรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

การประชุมและ
การนัดประชุม

มาตรา ๒๑ การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการ
ทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้
ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะทำหนังสือแจ้ง
นัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้

บทบัญญัติในวรรคสองมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีมีเหตุ
จำเป็นเร่งด่วนซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้

อำนาจหน้าที่ของ
ประธานกรรมการ

มาตรา ๒๒ ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนิน
การประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อยในการประชุม ให้ประธาน
กรรมการมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามความจำเป็นได้

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำ
หน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การลงมติและมติ
ของที่ประชุม

มาตรา ๒๓ การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก
เว้นแต่การลงมติในการวินิจฉัยหรือให้ความเห็นชอบตามบทบัญญัติ
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ประธานในที่ประชุมและ
กรรมการต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ โดยมติของที่ประชุมต้อง
ไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้า
คะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียง
หนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๔ ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุม รายงานการประชุม
เป็นหนังสือ

ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุ
ผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้ากรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความ
เห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกไว้ด้วย

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ อำนาจของ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้ คณะกรรมการ
ป.ป.ช.

(๑) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของ
หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
ปฏิบัติภารกิจหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือ
เรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่ง
การไต่สวนข้อเท็จจริง

(๒) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อ
เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยาน
พาหนะของบุคคลใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๓) มีหนังสือขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การได้สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่า เบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางและค่าตอบแทนของพยานบุคคล และเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนตามมาตรา ๓๐

การดำเนินคดีอาญา
กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๒๖ ในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

(๒) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าช็อกกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๓๗ การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ผู้มีอำนาจลงนาม ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ หรือ ในหนังสือดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลขานุการซึ่งประธานกรรมการมอบหมาย มีอำนาจลงนามในหนังสือ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

มาตรา ๒๓๘ ในกรณีที่ประธานกรรมการมีหน้าที่ต้อง กรณีที่ประธาน ดำเนินการใด ๆ นอกจากการดำเนินการประชุม และไม่สามารถ กรรมการไม่ ปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่ง ทำหน้าที่ประธานกรรมการแทน สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้ชั่วคราว

มาตรา ๒๓๙ ในกรณีที่กรรมการ อนุกรรมการ หรือ การห้ามกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมใน อนุกรรมการหรือ เรื่องใด ๆ ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าร่วมในการไต่สวนข้อเท็จจริงพิจารณา เจ้าหน้าที่เข้าร่วม ไต่สวนข้อเท็จจริง หรือวินิจฉัยเรื่องดังกล่าว

กรณีการให้
เงินสินบนแก่
ผู้แจ้งเบาะแส

มาตรา ๓๐ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการ
กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ หรือการตรวจสอบความ
เปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
หากผู้ใดชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบรวมทั้งตัวการ
ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ช่อง แจ้งเบาะแส
หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร้ายวยผิดปกติ
หรือทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำสั่งถึงที่สุด
ของศาลแล้ว ให้ผู้นั้นได้เงินสินบนตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
กำหนด

เจ้าพนักงาน
ตามประมวล
กฎหมายอาญา

มาตรา ๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ออนุกรรมการ
และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๓
การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

ส่วนที่ ๑
การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มืออยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินของ
ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

การแสดงรายการ
ทรัพย์สินและ
หนี้สิน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ

การยื่นบัญชี
แสดงรายการ
ทรัพย์สินและ
หนี้สิน

มาตรา ๓๓ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ
หนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด
ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบ
กำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่
วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้
ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง
ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจ
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วย
ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้น
พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือน
กิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

กรณีที่ผู้ใดจงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน

มาตรา ๓๕ เมื่อได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ
หนี้สินและเอกสารประกอบตามมาตรา ๓๓ แล้ว ให้ประธาน
กรรมการหรือกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายลงลายมือชื่อ
กำกับไว้ในบัญชีทุกหน้า

การลงลายมือชื่อ
กำกับในบัญชีฯ

การเปิดเผย
บัญชีฯ ให้
สาธารณชน
ทราบ

บัญชีและเอกสารประกอบตามวรรคหนึ่งของนายก
รัฐมนตรีและรัฐมนตรี ให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว แต่
ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว
บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นห้ามมิให้เปิดเผยแก่ผู้ใด เว้นแต่การ
เปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือ
การวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาลหรือคณะกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

ให้ประธานกรรมการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ
ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน
และหนี้สินดังกล่าวโดยเร็ว

กรณียื่นบัญชีฯ
เพราะเหตุ
พ้นจากตำแหน่ง
หรือตาย

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการ
ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นแล้ว
จัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประกาศรายงานผลการตรวจสอบ
ดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

กรณีผู้ดำรง
ตำแหน่งพ้นจาก
ตำแหน่ง หรือตาย
และทายาทไม่ยื่น
บัญชี

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด
พ้นจากตำแหน่งหรือตายและปรากฏว่าผู้นั้นหรือทายาทหรือผู้จัดการ
มรดกของผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือของกองมรดกได้โดยไม่ต้องอาศัยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่จะต้องยื่นตามมาตรา ๓๓ (๒) และ (๓) ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการเปรียบเทียบทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่พ้นจากตำแหน่งหรือตาย กับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้เมื่อครั้งเข้ารับตำแหน่ง แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประกาศรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่าทรัพย์สินมีความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทายาทหรือผู้จัดการมรดกแล้วแต่กรณีชี้แจงการได้มาของทรัพย์สินดังกล่าวก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

กรณีที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้ประธานกรรมการส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่ พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๐ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้ที่มีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สิน และหนี้สินของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา ๓๕ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้มีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง ทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ตามแบบที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- (๑) ประธานศาลฎีกา
- (๒) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๔) อัยการสูงสุด
- (๕) กรรมการการเลือกตั้ง
- (๖) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๗) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๘) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๙) รองประธานศาลฎีกา
- (๑๐) รองประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๑๑) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร
- (๑๒) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา

(๑๓) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

(๑๔) รองอัยการสูงสุด

(๑๕) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นจากตำแหน่งของบุคคลตาม (๑) (๔) (๙) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ให้ยื่นเมื่อผู้นั้นพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งและวรรคสามมาใช้บังคับกับการแสดง การยื่น การรับ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบความ ถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลตาม วรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ กำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมจากมาตรา ๓๔ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ที่จะต้องยื่น
บัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สิน และ
หนี้สินเพิ่มเติม

มาตรา ๔๑ บุคคลตามมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๔๐ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบ

กรณีผู้ตั้งใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน หรือ
ยื่นด้วยความ
เท็จ หรือปกปิด

รัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบ กำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ ตรวจพบว่ามีการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้น ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

คณะกรรมการ

มาตรา ๔๒ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้

ป.ป.ช. มีอำนาจ

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งอื่น ๆ นอกจากมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐

สั่งให้เจ้าหน้าที่ของ

ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตร

รัฐตำแหน่งอื่นที่

ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่

กำหนดเพิ่มเติม

คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ต้องยื่นบัญชีฯ ตาม

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศ

หลักเกณฑ์ วิธีการ

กำหนดตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ

และเวลาที่กำหนด

หนี้สินเป็นระยะ ภายในสามสิบวันนับแต่ดำรงตำแหน่งครบทุก ๆ

ห้าปีอีกด้วย ในกรณีนี้ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะ

รายการที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ยื่นไว้เดิม

การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยื่นไว้ตามมาตรานี้ให้กระทำทุกครั้งที่มีการยื่น

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือเมื่อได้รับอนุมัติจาก

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อปรากฏพฤติการณ์แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติ หรือเมื่อการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือเมื่อผู้นั้นพ้นหรือจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง

มาตรา ๔๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการ การไต่สวน ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ข้อเท็จจริง ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง เนื่องจากได้มีการเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้อวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๙

(๒) ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๖๖

(๓) มีการกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๗๕

(๔) มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติตามมาตรา ๗๗ หรือกระทำความผิดตามมาตรา ๘๘

(๕) มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ตามมาตรา ๘๔

กรณีที่ห้ามมิให้
ดำเนินการไต่สวน
ข้อเท็จจริง

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนิน
การไต่สวนข้อเท็จจริงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริง
เสร็จแล้วและไม่มีพยานหลักฐานใหม่อันเป็นสาระสำคัญแก่การไต่สวน

(๒) ผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ถูกกล่าวหา
ในเรื่องที่อยู่ระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงและมูลกรณีแห่งการ
กล่าวหาเป็นเรื่องเดียวกัน

คณะกรรมการ
ไต่สวน

มาตรา ๔๕ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔๓
คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนิน
การแทนก็ได้ โดยประกอบด้วย กรรมการหนึ่งคน พนักงาน
เจ้าหน้าที่และหรือผู้ทรงคุณวุฒิตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
มีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบ
ข้อเท็จจริงหรือมูลความผิด

การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวน ให้คำนึงถึงความ
เหมาะสมกับฐานะและระดับของตำแหน่งและการคุ้มครองผู้ถูก
กล่าวหาตามสมควร

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการไต่สวนให้เป็นไป

ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีเหตุดังต่อไปนี้ บุคคลที่ห้าม
มิให้แต่งตั้งเป็น
เป็นอนุกรรมการไต่สวน อนุกรรมการ
ไต่สวน

- (๑) รู้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังกล่าวหามาก่อน
- (๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กำลังกล่าวหา
- (๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
- (๔) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติหรือเป็นหุ้นส่วนหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการแต่งตั้งบุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นอนุกรรมการไต่สวนให้อนุกรรมการผู้นั้นแจ้งต่อประธานกรรมการโดยเร็วระหว่างนั้นห้ามมิให้อนุกรรมการผู้นั้นยุ่งเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะอนุกรรมการไต่สวน

ความในวรรคสองให้ใช้บังคับในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาคัดค้านว่าอนุกรรมการผู้ใดมีเหตุตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการแต่งตั้งบุคคลเป็นอนุกรรมการไต่สวนแทนให้เป็นไปตาม

หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การดำเนินการ
ได้สวนข้อเท็จจริง

มาตรา ๔๗ ในการดำเนินการได้สวนข้อเท็จจริงให้แจ้ง
ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่
ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยาน
บุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

ในการชี้แจงข้อกล่าวหาและการให้ปากคำของผู้ถูกกล่าวหา
ให้มีสิทธินำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังใน
การชี้แจงหรือให้ปากคำของตนได้

กรณีที่มีการแต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการ
ได้สวน การรับฟัง
คำชี้แจงหรือ
การถามปากคำ
ผู้ถูกกล่าวหา
หรือพยาน

มาตรา ๔๘ กรณีที่มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการได้สวน
การรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาหรือการถามปากคำผู้ถูกกล่าวหา
หรือพยาน ต้องมีอนุกรรมการได้สวนอย่างน้อยสองคนร่วมใน
การดำเนินการ ในจำนวนนั้นจะต้องเป็นอนุกรรมการได้สวนที่เป็น
พนักงานเจ้าหน้าที่อย่างน้อยหนึ่งคน แต่ถ้าเป็นการรับฟังคำชี้แจง
หรือการถามปากคำบุคคลตามมาตรา ๔๗ จะต้องมีอนุกรรมการ
ได้สวนที่เป็นกรรมการเข้าร่วมดำเนินการด้วย

ห้ามมิให้อนุกรรมการได้สวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ
ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน
เพื่อจูงใจให้เขาให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ถูกกล่าวหา

มาตรา ๔๙ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะอนุกรรมการไต่สวน ให้คณะอนุกรรมการไต่สวนมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๒๕ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือมาตรา ๒๖ ได้ตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

มาตรา ๕๐ เมื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน การจัดทำสำนวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเสนอต่อประธาน กรรมการ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้ การไต่สวนข้อเท็จจริง

- (๑) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริง
- (๔) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา

มาตรา ๕๑ เมื่อประธานกรรมการได้รับสำนวน การดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๕๐ แล้ว ให้จัดให้มีการประชุม เมื่อได้รับสำนวนการไต่สวนฯ เพื่อพิจารณาภายในสามสิบวัน

การไต่สวน เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม ในกรณีที่มีการแต่งตั้ง
 ข้อเท็จจริง คณะอนุกรรมการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติให้
 เพิ่มเติม คณะอนุกรรมการไต่สวนชุดเดิมไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือ
 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนชุดใหม่ทำการไต่สวนข้อเท็จจริง
 เพิ่มเติมแทนก็ได้

ข้อห้าม มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้กรรมการซึ่งมีเหตุตามมาตรา ๔๖
 ในการประชุม เข้าร่วมประชุมพิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เว้นแต่เป็น
 พิจารณาสำนวน กรรมการซึ่งรู้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังกล่าวหาเนื่องจากได้รับ
 การไต่สวน แต่งตั้งให้เป็นอนุกรรมการไต่สวน

มติของคณะ มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา
 กรรมการ ป.ป.ช. ข้อกล่าวหาจากสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติวินิจฉัยว่า
 ข้อกล่าวหามีมูลหรือไม่ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัย
 ว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๕๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติตาม
 มาตรา ๕๓ แล้ว ถ้าข้อกล่าวหานั้นเป็นเรื่องที่ประธานวุฒิสภาส่งมา
 ตามมาตรา ๔๓ (๑) หรือผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีกับ
 ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๔๓ (๒) ให้ประธานกรรมการส่งรายงาน
 ไปยังประธานวุฒิสภาหรือแจ้งไปยังผู้เสียหายแล้วแต่กรณี โดยเร็ว

รายงานตามวรรคหนึ่งต้องมีลายมือชื่อของกรรมการ
ที่เข้าร่วมการพิจารณาและต้องระบุความเป็นมาหรือข้อกล่าวหา
สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริงเหตุผลในการพิจารณา
วินิจฉัยและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า
ข้อกล่าวหาใดมีมูล และข้อกล่าวหา นั้นเป็นเรื่องที่ประธานวุฒิสภาส่ง
มาตามมาตรา ๔๓ (๑) หรือผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีกับ
ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๔๓ (๒) นับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีมติดังกล่าวผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้จนกว่าวุฒิสภามี
มติหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะ
มีคำพิพากษา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า กรณีที่
ข้อกล่าวหาใดมีมูล ให้ประธานกรรมการส่งรายงานตามมาตรา ๕๔ คณะกรรมการ
วรรคสอง และเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยัง ป.ป.ช. มีมติว่า
ข้อกล่าวหาใดมีมูล
(๑) ประธานวุฒิสภา ถ้าข้อกล่าวหา นั้นเป็นเรื่องที่
ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา ๔๓ (๑) หรือเรื่อง ที่ผู้เสียหายยื่น
คำร้องขอตามมาตรา ๔๓ (๒)
(๒) อัยการสูงสุด ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า
มีมูลความผิดอาญาหรือร้ายแรงผิดปกติและผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคล

ตามมาตรา ๕๘ เว้นแต่อัยการสูงสุด หรือเป็นข้าราชการการเมือง
อื่นนอกเหนือจากบุคคลตามมาตรา ๕๘ (๑) และ (๒)

(๓) อัยการสูงสุด ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า
มีมูลความผิดอาญาหรือร้ายแรงผิดปกติและผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่
ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๔) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
ผู้ถูกกล่าวหา ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิด
ทางวินัย หรือมีมูลความผิดต้องให้พ้นจากตำแหน่ง และผู้ถูก
กล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าข้อกล่าวหาใดที่
ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา ๕๓ (๑) เป็นเรื่องสำคัญ จะแยก
ทำรายงานเฉพาะข้อกล่าวหาที่นั้นส่งไปให้วุฒิสภาพิจารณาก่อนก็ได้

ผู้ถูกกล่าวหา

มาตรา ๕๗ ในระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง หาก

พ้นจากตำแหน่งใน
ระหว่างการไต่สวน
ข้อเท็จจริง

ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการเพราะเหตุ
ใด ๆ นอกจากถึงแก่ความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ
ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อจะดำเนินคดีอาญา ดำเนินการ
ทางวินัย หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแล้วแต่กรณี ต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการ
อันเนื่องมาจากความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการ
ไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไปได้

หมวด ๕

การถอดถอนจากตำแหน่ง

มาตรา ๕๘ เมื่อปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ การถอดถอนผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่าผู้ดำรงตำแหน่งกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย วุฒิสภามีอำนาจดำเนินการถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ประธานศาลฎีกา
- (๖) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
- (๗) ประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๘) อัยการสูงสุด
- (๙) กรรมการการเลือกตั้ง
- (๑๐) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๑๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๑๒) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อและผู้เข้าชื่อต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อต้องไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา ก่อนเริ่มรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ

มาตรา ๖๑ การร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ ต้องทำเป็นหนังสือระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ หมายเลขประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอ โดยระบุวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อให้ชัดเจน และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๘ เป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจนว่ามีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด และต้องระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควรและเพียงพอที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ และให้ยื่นคำร้องขอตั้งกล่าวต่อประธานวุฒิสภาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ต้องระบุ
ในคำร้องขอให้
ถอดถอนออก
จากตำแหน่ง

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๘ ออกจากตำแหน่ง หรือในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การดำเนินงานของ ประธานวุฒิสภา ภายหลังจากได้รับ คำร้องขอ
 มาตรา ๖๓ เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องขอแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาว่าคำร้องขอ ถูกต้องและครบถ้วนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และตามมาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๒ หรือไม่ หากเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้ ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการ ตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง โดยเร็ว หากเห็นว่าคำร้องขอ ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ผู้ร้องขอหรือ ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

ให้ผู้ร้องขอหรือผู้ริเริ่มดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานวุฒิสภา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล
 มาตรา ๖๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ข้อกล่าวหาที่มาจาก การเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน ผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งมีมูล และได้รายงานไปยังประธาน วุฒิสภามาตรา ๕๖ (๑) แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณามีมติโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานให้นอกสมัยประชุม ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าว และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๖๕ สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาและมติถอดถอนบุคคลใดๆ

ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนและให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือในหน่วยงานของรัฐ หรือในการรับราชการเป็นเวลาห้าปี

มติของวุฒิสภาตามมาตรา นี้ให้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี

เมื่อวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งมติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกถอดถอน

จากตำแหน่ง เลขานุการคณะรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

หมวด ๖

การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๓๐๘ ของรัฐธรรมนูญ

การดำเนินคดีอาญา
กับผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองตาม
มาตรา ๓๐๘ ของ
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่มีผู้เสียหายกล่าวหาว่าผู้ดำรง
ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก
วุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิด
ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำ
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ผู้
เสียหายยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่ถูกกล่าว
หาหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนด้วย

รายละเอียด
ของคำร้อง

มาตรา ๖๗ คำร้องตามมาตรา ๖๖ อย่างน้อยต้องมี
รายละเอียดดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้เสียหาย
- (๒) ชื่อและที่อยู่ของผู้ยื่นคำร้องแทน ความเกี่ยวพันกับ
ผู้เสียหาย (ถ้ามี)

(๓) ชื่อหรือตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา

(๔) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดตามข้อกล่าวหา ความเสียหายที่ได้รับพร้อมพยานหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

(๕) ลายมือชื่อของผู้เสียหายหรือผู้ยื่นคำร้องแทน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่อาจยื่นคำร้องได้ กรณีผู้เสียหาย
ให้บุคคลดังต่อไปนี้มีอำนาจยื่นคำร้องแทนผู้เสียหาย ไม่อาจยื่นคำร้องได้

(๑) ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้เสียหายให้ยื่นคำร้องแทน

(๒) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล เฉพาะกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความดูแลและไม่สามารถร้องเองได้

(๓) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามเณรหรือภริยา ในกรณีที่ผู้เสียหายตายหรือมีเหตุจำเป็น ไม่สามารถยื่นคำร้องเองได้ หรือไม่สามารถมอบอำนาจได้

(๔) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคล ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นนิติบุคคล

(๕) ญาติของผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือเป็นผู้วิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถ

ไม่มีผู้อนุบาล หรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลไม่สามารถทำหน้าที่ได้ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับ คำร้องถูกต้องและ ครบถ้วนแล้ว
 มาตรา ๖๕ เมื่อได้รับคำร้องถูกต้องและครบถ้วนตาม มาตรา ๖๗ แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ข้อกล่าวหาที่มีมูลความผิดตามมาตรา ๖๖ ให้ประธานกรรมการส่ง รายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๗๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๐ มาใช้บังคับกับกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาที่มาจากกรณเข้าชื่อร้องขอต่อวุฒิสภาตามมาตรา ๕๙ มีมูลความผิดตามมาตรา ๖๖ โดยอนุโลม

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือคณะกรรมการ
 ป.ป.ช. ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๖ ว่าได้
 กระทำความผิดตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖ ต่อพนักงานฝ่าย
 ปกครองหรือตำรวจซึ่งมีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่เกิดการกระทำความ
 ผิดดังกล่าว ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ได้รับคำร้องทุกข์
 กล่าวโทษมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกหมาย
 จับบุคคลดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดย
 ไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
 นั้นมีอำนาจจับบุคคลดังกล่าวได้

กรณีผู้เสียหาย
 หรือคณะกรรมการ
 ป.ป.ช.
 ร้องทุกข์กล่าวโทษ
 ผู้ดำรงตำแหน่ง
 ทางการเมือง

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับบุคคลดังกล่าวไว้
 ส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งบันทึกการจับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช.
 ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ไม่ต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้
 คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจปล่อยตัวผู้ถูกจับไป โดยมีประกันหรือ
 ไม่มีประกันก็ได้

กรณีที่ไม่มีการ
 ควบคุมตัวผู้ถูกจับ
 และกรณีที่มีการ
 ควบคุมตัวผู้ถูกจับ

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้
 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาเพื่อขอให้ศาลออก
 หมายขังผู้ถูกจับไว้ได้ ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน
 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับความผิดที่มีการร้อง
 ทุกข์กล่าวโทษนั้น

กรณีที่จะมี
การฟ้องคดีอาญา

มาตรา ๗๔ เมื่อจะมีการฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๗๐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งผู้ถูกกล่าวหาให้ไปรายงานตัวต่อบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายตามวันเวลาที่กำหนด

หากผู้ถูกกล่าวหาไม่ไปรายงานตัวตามกำหนด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจัดการให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหา เพื่อส่งอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ดำเนินคดีต่อไป

การควบคุมตัว
ผู้ถูกกล่าวหาและ
การปล่อยชั่วคราว

การควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาและการปล่อยชั่วคราว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายหรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี เป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณา ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗

การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

กรณีที่มี
การกล่าวหาว่า
ผู้ได้รั่ววยผิดปกติ

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รั่ววยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นก่อนว่า พฤติการณ์หรือเรื่องที่ถูกกล่าว

หานั้นเข้าหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับไว้พิจารณาหรือไม่ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ซึ่งได้แสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

การกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติต้องกระทำในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสองปี

มาตรา ๗๖ ค่ากล่าวหาตามมาตรา ๗๕ อย่างน้อย ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รายละเอียดของ
ค่ากล่าวหาว่า
ร่ำรวยผิดปกติ

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา
- (๒) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวย

ผิดปกติ

มาตรา ๗๗ ในกรณีที่เรื่องที่ถูกกล่าวหาเข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗๕ หรือในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีไขผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป

การออกคำสั่งยึด
หรืออายัดทรัพย์สิน

มาตรา ๗๘ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่าทรัพย์สินรายใดของผู้ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติและมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพหรือซุกซ่อนทรัพย์สินดังกล่าว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมีหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

การจัดให้มี
การพิสูจน์เกี่ยวกับ
ทรัพย์สิน

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ต่อไป จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมิตัวว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีนั้น แต่ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ก็ให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้นั้น

มาตรา ๗๙ เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาตามรายการ วิธีการและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน

มาตรา ๘๐ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงและมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการดังต่อไปนี้

การดำเนินการ
ภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีมติว่าผู้ถูกกล่าว
หา ร่ำรวยผิดปกติ

(๑) ในกรณีเป็นผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๖๖ ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(๒) ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(๓) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด ให้ประธานกรรมการยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(๔) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่มีบุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน และให้ประธานกรรมการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออก โดยให้ถือว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ เว้นแต่กรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

กรณีตาม (๑) และ (๒) เมื่ออัยการสูงสุดได้รับรายงานและเอกสาร พร้อมทั้งความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว เห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่าย

จำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

กรณีตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๑ ให้อัยการสูงสุด หรือประธานกรรมการ แล้วแต่กรณี ดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๘๐ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ในคดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหา มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้เห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ

การโอนหรือ
การกระทำใด ๆ
เกี่ยวกับทรัพย์สิน
ที่กระทำหลังจาก
คณะกรรมการ
ป.ป.ช. สั่งให้
แสดงรายการ
ทรัพย์สินและ
หนี้สิน

มาตรา ๘๒ การโอนหรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับ
ทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำหลังจากคณะกรรมการ
ป.ป.ช. สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๗๙ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ
อัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจสั่ง
เพิกถอนการโอนหรือระงับการกระทำนั้น ๆ ได้ เว้นแต่ผู้รับโอนหรือ
ผู้รับประโยชน์จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าตนได้รับโอนทรัพย์สิน
หรือประโยชน์นั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

มาตรา ๘๓ ถ้าศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าว
หาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สิน
เพิ่มขึ้นผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน แต่ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่
ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมดหรือได้แต่บางส่วน ให้บังคับคดีเอาแก่
ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในอายุความสิบปี แต่ต้องไม่เกิน
มูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

หมวด ๘

การตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตามมาตรา ๓๐๘ ของรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๘๔ การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคล การกล่าวหา
ตามมาตรา ๖๖ ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง ซึ่งมีใช้บุคคล
หน้าที่ในการยุติธรรม ให้ผู้กล่าวหายื่นคำกล่าวหาเป็นหนังสือ ผู้ดำรงตำแหน่ง
ลงลายมือชื่อของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหา ทางการเมือง
เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกิน
สองปี

มาตรา ๘๕ คำกล่าวหาตามมาตรา ๘๔ อย่างน้อย รายละเอียด
ต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ ของคำกล่าวหา

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา
- (๒) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดตาม
ข้อกล่าวหา พร้อมพยานหลักฐานหรืออ้างพยานหลักฐาน

ข้อห้ามของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการรับ หรือยกคำกล่าวหา ขึ้นพิจารณา

มาตรา ๘๖ ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือ ยกคำกล่าวหาตามมาตรา ๘๔ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา

(๑) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว และไม่มีพยาน หลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดี หรือ

(๒) เรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกัน และอยู่ ระหว่างการพิจารณาของศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จ เด็ดขาดแล้ว

เรื่องกล่าวหาที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่รับ หรือยกมาพิจารณา

มาตรา ๘๗ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่รับหรือยก เรื่องกล่าวหาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณาก็ได้

(๑) เรื่องที่มีลักษณะเป็นบัตรสนเท่ห์ซึ่งไม่ระบุพยาน หลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ หรือ

(๒) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจน ถึงวันที่มีการกล่าวหาและเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอ ที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

มาตรา ๘๘ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๘๔ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง

หน้าที่ในการยุติธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง

มาตรา ๘๙ ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามมาตรา ๖๖ อันเนื่องมาจากได้กระทำการตาม มาตรา ๘๘ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อจะ ดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ในการนี้หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมิใช่กรณีตามมาตรา ๘๘ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องกลับไปยังพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ต่อไป

มาตรา ๙๐ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อ ความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งพัก ราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า

เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๗ แล้วแต่กรณี

กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการโดยเร็ว โดยให้ถือเอารายงานและเอกสารของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้วให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือวันที่ได้มีคำวินิจฉัยว่าไม่มีความผิดวินัย

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหา

ดังกล่าวได้กระทำผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ประธานกรรมการส่ง
รายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการ
ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

การพิจารณา
ลงโทษและ
ส่งสำเนาคำสั่ง
ลงโทษไปให้
ป.ป.ช.

มาตรา ๔๓ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๔๒ วรรค
หนึ่งและวรรคสามแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
ถอดถอนพิจารณาโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และ
ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่งสำเนาคำสั่งลงโทษ
ดังกล่าวไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้ออกคำสั่ง

กรณีละเลย
ไม่ดำเนินการ
พิจารณาโทษ

มาตรา ๔๔ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
ถอดถอนผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๓ ให้ถือว่าผู้บังคับ
บัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือ
กฎหมายตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหาร
งานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ

กรณีผู้บังคับบัญชา
ของผู้ถูกกล่าวหา
ไม่ดำเนินการทาง
วินัยหรือดำเนินการ
ไม่ถูกต้อง

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา
ไม่ดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๔๓ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.
เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๔๓
ไม่ถูกต้อง

ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตาม ที่เห็นสมควรหรือในกรณีที่จำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสั่งให้ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแล การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหาร งานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้าง ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเป็นข้าราชการตุลาการตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการ ศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการ ตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙๖ ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกลงโทษตามมาตรา ๙๓ การใช้สิทธิอุทธรณ์ จะใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าว

หานั้น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องใช้สิทธิดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีคำสั่งลงโทษ

<p>กรณีข้อกล่าวหา ใดที่ ป.ป.ช. มีมติว่ามีความผิด ทางอาญา</p>	<p>มาตรา ๙๗ ในกรณีที่ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีความผิดทางอาญา ให้ประธานกรรมการส่งรายงานเอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด หรือฟ้องคดีต่อศาลกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง</p>
<p>กรณี รายงาน เอกสาร หรือความเห็น ไม่สมบูรณ์พอที่จะ ดำเนินคดีได้</p>	<p>เมื่ออัยการสูงสุดได้รับรายงานและเอกสาร พร้อมทั้งความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งแล้ว เห็นว่ารายงานเอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน</p>

มาตรา ๕๘ เมื่อจะมีการฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๕๗
ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า กรณีผู้ถูกกล่าวหา
ข้อกล่าวหาใดมีมูลความผิดตามมาตรา ๕๑ นอกจากดำเนินการตาม อนุมัติ หรือ
มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๗ แล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงในการ อนุญาตให้สิทธิ
ไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้อนุมัติหรือ ประโยชน์ หรือ
อนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบ ออกเอกสารสิทธิ
ด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหาย แก่ผู้ใดโดยมิชอบ
แก่ทางราชการ ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่
พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอน
สิทธิหรือเอกสารสิทธิที่ผู้ถูกกล่าวหาได้อนุมัติหรืออนุญาตนั้นด้วย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕
มาใช้บังคับกับกรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

หมวด ๙
การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
และประโยชน์ส่วนรวม

ข้อห้ามของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในการดำเนิน
กิจการต่างๆ

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนิน

กิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับ
หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็น
เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือ
ดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่
เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติ
หน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม
ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วย
ราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ
หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้
ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นใน
ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะ
ดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของ บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใน บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือ เข้าร่วมทุน

ข้อห้ามของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้ว ยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๑๐
สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๑๐๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ สำนักงาน ป.ป.ช. ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็น กรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๑๐๕ สำนักงาน ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยว อำนาจหน้าที่ของ กับราชการทั่วไปของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้มีอำนาจหน้าที่ตั้ง สำนักงาน ป.ป.ช. ต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๒) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๓) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตในวงราชการและการเมือง
- (๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

มาตรา ๑๐๖ ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แก่ ข้าราชการ บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติ สำนักงาน ป.ป.ช.

ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

อำนาจใน

มาตรา ๑๐๗ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออก

การออกระเบียบ

ระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงาน

หรือประกาศ

บุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการ

เกี่ยวกับการ

อื่นของสำนักงานโดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

บริหารงานต่างๆ

อื่นของสำนักงานโดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

และการดำเนินการ

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช.

อื่นของสำนักงาน

และขอบเขตหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ

การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การย้าย การเลื่อน

ตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนขึ้นเงินเดือน ค่าตอบแทน

พิเศษ การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจาก

ราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้อง

ทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษสำหรับข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน

(๓) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน

ในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(๔) การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตาม

ประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของ

ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(๕) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(๖) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้างด้วย

(๗) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใดๆ ตามแต่จะมอบหมาย

(๘) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงาน ป.ป.ช.

(๙) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(๑๐) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(๑๑) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งการกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกาย การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี การลาหยุดราชการและการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นของลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช.

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

- (๔) มีพระบรมราชโองการให้ออกด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และวุฒิสภา
- (๕) ถูกลงโทษทางวินัยไล่ออก หรือปลดออก
- (๖) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) ต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๘) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๙) เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกพรรคการเมือง กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง
- (๑๐) เป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อหากำไร

มาตรา ๑๑๐ การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำว่า “ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงสำนักงาน ป.ป.ช.

อัตราเงินเดือน
เงินประจำตำแหน่ง
ของข้าราชการ
สำนักงาน ป.ป.ช.
มาตรา ๑๑๑ อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง
และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.
ให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับโดย
อนุโลม

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการ
สำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ผู้มีอำนาจ
สั่งบรรจุและ
แต่งตั้งข้าราชการ
สำนักงาน ป.ป.ช.
มาตรา ๑๑๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็น
ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มี
อำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ
ให้ประธานกรรมการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
และวุฒิสภา เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ
หรือเทียบเท่า ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และ
นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจาก(๑)
และ (๒) ให้เลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา ๑๑๓ การโอนพนักงานเทศบาลซึ่งไม่ใช่พนักงาน การโอน
 เทศบาลวิสามัญ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลและการโอน บุคคลมาบรรจุเป็น
 ข้าราชการตามกฎหมายอื่นมาบรรจุเป็นข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ข้าราชการสำนักงาน
 อาจกระทำได้อาเจ้าตัวสมัครใจ โดยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุทำความตกลง ป.ป.ช.
 กับเจ้าสังกัดแล้วเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้
 จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับใดและได้รับเงินเดือนเท่าใด ให้คณะ
 กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณากำหนด แต่เงินเดือนที่จะให้ได้รับ
 จะต้องไม่สูงกว่าข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีคุณวุฒิ ความสามารถ
 และความชำนาญงานในระดับเดียวกัน

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการให้ถือเวลาราชการ
 หรือเวลาทำงานของผู้ซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งในขณะที่เป็นพนักงาน
 หรือข้าราชการนั้น เป็นเวลาราชการของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.
 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

การโอนข้าราชการการเมืองและข้าราชการที่อยู่ใน
 ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมาเป็นข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.
 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๑๔ ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. มีสิทธิได้รับ บำเหน็จบำนาญ
 บำเหน็จบำนาญและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการ และสิทธิประโยชน์
 นั้นเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน อื่นๆ

การเสนอ
งบประมาณ
รายจ่ายของ
สำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๑๑๕ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอบประมาณ
รายจ่ายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อ
จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช.
ไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่าง
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี ในการนี้
คณะรัฐมนตรีอาจทำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไว้ในรายงานการเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราช
บัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้

การเสนอหรือ
พิจารณา
งบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๑๑๖ ในการเสนอหรือพิจารณา
รายจ่าย ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่าง
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๑๕ หรือ
ในการพิจารณาเรื่องใดเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน
ป.ป.ช. ถ้าเลขาธิการร้องขอ คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา
หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง อาจอนุญาตให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่ง
เลขาธิการมอบหมายมาชี้แจงได้

มาตรา ๑๑๗ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยรับตรวจ
ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. แล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า

หมวด ๑๑ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕ (๑) หรือ มาตรา ๗๙ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

โทษของผู้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๑๑๙ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โทษของผู้ที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง

โทษของผู้ที่
เปิดเผยข้อความ
หรือข้อมูล
ข้อเท็จจริง โดย
มิได้รับมอบหมาย
จากคณะกรรมการ
ป.ป.ช.
มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง
หรือข้อมูล ที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยมีได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ
ป.ป.ช. และมีใช่เป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์
แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่
ทางราชการหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๑ ผู้ใดครอบครองหรือรักษาทรัพย์สิน บัญชี
เอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดอายัด หรือ
เรียกให้ส่ง ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้
สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน บัญชี เอกสาร หรือ
หลักฐานนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน
หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติ
มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือ มาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หาก
เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่

คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

มาตรา ๑๒๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โทษของผู้ที่ทำให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนมีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่มิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น

มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๐ หรือยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๖๖ หรือยื่นคำกล่าวหาตามมาตรา ๘๔ รู้ว่าไม่มีเหตุที่จะถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง หรือรู้ว่าไม่มีพฤติการณ์ว่าบุคคลร่ำรวยผิดปกติ หรือรู้ว่าไม่มีการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น กระทำการกล่าวหาเท็จหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โทษของการกล่าวหาเท็จหรือแสดงหลักฐานเท็จ

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ให้ถือว่าบุคคลผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนเป็นผู้เสียหายในการกระทำผิดด้วย

โทษของผู้ที่ปฏิบัติ
หน้าที่โดยขาด
ความเที่ยงธรรม

มาตรา ๑๒๕ ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความผิดฐานทุจริต ต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ต้อง ระวางโทษสองเท่าของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

บทเฉพาะกาล

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๒๖ ในกรณีที่มีภาวะสรรหากรรมการใน ระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุด ให้คณะกรรมการสรรหา กรรมการตามมาตรา ๗ มีจำนวนสิบสี่คนประกอบด้วย ประธาน ศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน และ ผู้แทนพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรค ละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน เป็นกรรมการ

มาตรา ๑๒๗ ให้กรรมการที่วุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๑๕ วรคสาม มีมติเลือก มีระยะเวลา ดำรงตำแหน่งเพียงกึ่งหนึ่งของวาระการดำรงตำแหน่งตาม มาตรา ๑๒ และมีให้นำบทบัญญัติที่ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียง วาระเดียว มาใช้บังคับกับกรรมการดังกล่าว

มาตรา ๑๒๘ บรรดาเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ใต้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการได้รับไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้การดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการที่กระทำมาแล้วเป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

ในกรณีที่เรื่องกล่าวหา ร้องเรียนตามวรรคหนึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการมีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๒๙ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้แสดงไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ และเก็บอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเก็บรักษาไว้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งเกินห้าปีแล้วจะทำลายเสียก็ได้

มาตรา ๑๓๐ ให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีระเบียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๑ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ไปเป็นของสำนักงาน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการและลูกจ้างที่โอนไปตามวรรคหนึ่ง ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนรวมทั้งเงินประจำตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเดิม

มาตรา ๑๓๒ ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๑๓๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ ซึ่งได้รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ถ้าได้รับสัมปทานหรือเป็นคู่สัญญา หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน

หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าวอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเป็น
คู่สัญญาหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับ
สัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าวนั้นได้ต่อไปจนกว่า
จะครบอายุสัมปทานหรือครบอายุสัญญา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ โดยที่ มาตรา ๓๐๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ได้สวนข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในกรณีที่มีการร้องขอให้ถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับสูงออกจากตำแหน่งหรือดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และได้สวนวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ โดยมาตรา ๓๒๙ บัญญัติให้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมาตรา ๓๓๑ บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการร่ำรวยผิดปกติและการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและกระบวนการได้สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา ตลอดจนโทษที่ประธานกรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะได้รับในกรณีที่กระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ประกอบกับมาตรา ๓๐๒ บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยงานธุรการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๔๒

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า
“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๔๒”

เริ่มบังคับใช้ มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้
บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผลการบังคับใช้ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๒๒

นิยามของคำที่ใช้
ใน พ.ร.บ.ฯ นี้ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการตรวจ
เงินแผ่นดิน

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ผู้ว่าการ” หมายความว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

“หน่วยรับตรวจ” หมายความว่า

(๑) กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นที่มีฐานะเป็น กระทรวง ทบวง หรือกรม

(๒) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค

(๓) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือตามกฎหมายอื่น

(๕) หน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) หน่วยงานที่ได้รับเงินอุดหนุนหรือกิจการที่ได้รับเงิน หรือทรัพย์สินลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

(๗) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ

“หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“ผู้รับตรวจ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการหรือการบริหารของหน่วยรับตรวจ

“ตรวจสอบ” หมายความว่า การตรวจบัญชี ตรวจการรับ การใช้จ่าย การใช้ประโยชน์ การเก็บรักษา และการบริหารซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของหน่วยรับตรวจที่ได้มาจากเงิน งบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค และเงินช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศหรือต่างประเทศอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับ

ตรวจ ทั้งนี้ ไม่ว่าเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ดังกล่าวจะเป็นของหน่วยรับตรวจ หรือหน่วยรับตรวจมีอำนาจหรือสิทธิในการใช้จ่ายหรือใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อให้การดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแบบแผนการปฏิบัติราชการอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารการเงินของรัฐและเป็นมาตรการป้องกันการทุจริต และให้หมายความรวมถึงการตรวจสอบอื่นอันจำเป็นแก่การตรวจสอบดังกล่าวด้วย

“เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ” หมายความว่า ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๔๑ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ผู้ตรวจสอบภายใน” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน

การรักษาการ
ตาม พ.ร.บ.ฯ นี้

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศและระเบียบตามวรรคหนึ่งที่มีผลเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ส่วนที่ ๑

การแต่งตั้งคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคณะหนึ่ง จำนวนและ
ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คุณสมบัติของ
อื่นอีกเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา
สภาจากบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี
บริบูรณ์ และมีคุณสมบัติในแต่ละประเภท ประเภทละสองคน
ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ
๑๐ หรือเทียบเท่า ซึ่งมีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจ
เงินแผ่นดิน

(๒) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการบัญชี
การสอบบัญชี หรือการตรวจสอบภายใน

(๓) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้าน
เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง หรือการบริหารธุรกิจ

(๔) เป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้าน
วิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือศาสตร์สาขาอื่นที่เป็น

ประโยชน์แก่งานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับ ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้จัดการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของธุรกิจ ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

สำหรับบุคคลตาม (๒) ถึง (๕) ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ด้วย

(๑) เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือ

(๒) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า หรือ

(๓) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

ลักษณะต้องห้าม
ของผู้ได้รับ
การเสนอชื่อเป็น
กรรมการตรวจ
เงินแผ่นดิน

มาตรา ๗ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งของพรรคการเมือง ในระยะหนึ่งปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๓) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของ
รัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
หรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๘) ตัดยาเสพติดให้โทษ

(๙) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๑๐) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิด
ลหุโทษ

(๑๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ
รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สิน
ตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๓) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๘ การสรรหาและการเลือกกรรมการให้ดำเนินการ
การดังต่อไปนี้

(๑) ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีคณะกรรมการสรรหา

การสรรหาและ
การเลือกกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

การสรรหาและ การรวมการจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ
 การเลือกกรรมการ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบัน
 ตรวจเงินแผ่นดิน อุดมศึกษาของรัฐเป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน
 ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน และให้คณะกรรมการ
 สรรหามีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมี
 คุณสมบัติตามมาตรา ๖ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗
 เป็นจำนวนสองเท่าของแต่ละประเภทเสนอต่อประธานวุฒิสภา
 โดยได้รับความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น ทั้งนี้ ภายใน
 สามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง
 ดังกล่าว มติในการเสนอชื่อต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่
 ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือก
 บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีตาม (๑) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลง
 คะแนนลับ ในการนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อในแต่ละประเภทซึ่งได้
 รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก
 ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการ แต่ถ้า
 จำนวนผู้ได้รับเลือกในประเภทใดมีจำนวนไม่ครบสองคน ให้นำ
 รายชื่อของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อที่เหลืออยู่ทั้งหมดในประเภทนั้น
 มาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีนี้

ให้ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อในแต่ละประเภทซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการ ถ้าในประเภทเดียวกันมีผู้ได้รับคะแนนเท่ากัน อันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินสองคน ให้ประธานวุฒิสภา จับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก ในกรณีที่บัญญัติรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเภทใดไม่มีผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการหรือได้รับเลือกเป็นกรรมการเพียงคนเดียว ให้คณะกรรมการสรรหาคำแนะนำการสรรหา และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในประเภทนั้นตาม (๑) เพื่อเสนอวุฒิสภาลงมติเลือกใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตาม (๒) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ

มาตรา ๙ ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ

หน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

ลักษณะต้องห้าม
ของผู้ได้รับเลือก
เป็นกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือ องค์การที่ดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือ เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพใด ๆ ที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการ

เมื่อวุฒิสภาเลือกบุคคลตามมาตรา ๘ (๒) ประธาน วุฒิสภานำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งได้ต่อเมื่อผู้ได้รับเลือกได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบ อาชีพหรือวิชาชีพตาม (๔) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิก ประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยได้รับ เลือกให้เป็นกรรมการ และให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการ ใหม่แทน

การปฏิบัติหน้าที่
และวาระ
การดำรงตำแหน่ง
ของกรรมการตรวจ
เงินแผ่นดิน

มาตรา ๑๐ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเป็น
อิสระและเป็นกลาง และให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปีนับ
แต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้
เพียงวาระเดียว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่
ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการชุดใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อ
สิ้นสุดวาระของกรรมการชุดเดิม ให้ดำเนินการสรรหาและเลือก
กรรมการชุดใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ การพ้นจาก
ตามมาตรา ๑๐ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ ตำแหน่งของ
กรรมการตรวจ
เงินแผ่นดิน

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๖ หรือมีลักษณะต้อง
ห้ามตามมาตรา ๗

(๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙

(๖) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓

(๗) วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งตามบท
บัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่
ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้และให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการ
เท่าที่มีอยู่ เว้นแต่มีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน

มาตรา ๑๒ เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา การดำเนินการ
๑๑ ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้น
ในกรณีกรรมการ
พ้นจากตำแหน่ง

จากตำแหน่ง ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งเสนอต่อประธานวุฒิสภา

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งในระหว่างที่อยู่นอกสมัยประชุมของรัฐสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๘ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันเปิดสมัยประชุมของรัฐสภา

การร้องขอ
ให้กรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน
พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่มีสิทธิร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุที่กรรมการนั้นมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงหรือบกพร่องต่อหน้าที่อย่างร้ายแรง

มติของวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

องค์ประชุม
และการประชุม
ของคณะกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๑๔ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการที่มีอยู่จึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียง
เท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียง
ชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมี
ส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การประชุมคณะกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ใน
มาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ของ
การวางนโยบาย การตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์ คณะกรรมการ
มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และ ตรวจสอบเงินแผ่นดิน
วิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การให้
คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่อง
เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดโทษปรับทางปกครอง
การพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังในฐานะ
ที่เป็นองค์กรสูงสุด การพิจารณาเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ
ตรวจเงินแผ่นดิน และการดำเนินการอื่นตามที่บัญญัติไว้ใน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาแก่ประธานรัฐสภาเกี่ยวกับอำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการ และเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) ให้คำแนะนำแก่ฝ่ายบริหารในการแก้ไขกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ของ ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมเงินของรัฐ เมื่อได้รับ
คณะกรรมการ คำร้องขอจากคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการ
ตรวจเงินแผ่นดิน กระทรวงการคลัง หรือเมื่อคณะกรรมการเห็นสมควร

(๓) ออกระเบียบหรือประกาศกำหนดมาตรฐานหรือ
มาตรการเกี่ยวกับระบบ และการควบคุมการตรวจสอบการบริหาร
งบประมาณสำหรับหน่วยรับตรวจ ดังต่อไปนี้

(ก) มาตรฐานเกี่ยวกับการควบคุมภายในและ
การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในเพื่อให้หน่วยรับตรวจนำไปใช้
เป็นแนวทางสำหรับการจัดวางระบบควบคุมภายในและการตรวจ
สอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(ข) มาตรการป้องกันหรือควบคุมความเสียหายให้
หน่วยรับตรวจหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือหลายหน่วยปฏิบัติ ในกรณีที่
เห็นว่าอาจเกิดความเสียหายเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินโดยหน่วยรับตรวจ

(ค) มาตรฐานเกี่ยวกับการจัดทำและแบบการ
รายงานที่จำเป็นสำหรับการตรวจเงินแผ่นดินที่หน่วยรับตรวจต้องจัด
ส่งให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นประจำ

(ง) มาตรการอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(๔) เสนอแนะให้หน่วยรับตรวจแก้ไขข้อบกพร่องหรือ
ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี
และเสนอแนะในประการอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ตลอดจน
ติดตามการดำเนินการแก้ไขและการปฏิบัติตามคำแนะนำ

(๕) กำกับและเป็นองค์กรชี้ขาดสูงสุดในกระบวนการ อำนาจหน้าที่ของ
ทางวินัยทางงบประมาณและการคลังตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ คณะกรรมการ
ของหมวดนี้ ตรวจสอบเงินแผ่นดิน

(๖) เสนอชื่อผู้ที่สมควรได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็น
ผู้ว่าการต่อวุฒิสภา โดยผ่านประธานวุฒิสภามาตรา ๓๐

(๗) ให้คำแนะนำแก่ผู้ว่าการในการปฏิบัติหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้อันได้แก่

(ก) การกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบของเจ้า
หน้าที่ตรวจสอบ

(ข) การจัดทำงานงบประมาณของสำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

(ค) ให้คำแนะนำในการทำรายงานผลการปฏิบัติ
งานประจำปีและรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างปีของสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดินเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และ
คณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

(๘) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดจ้าง
และการกำหนดค่าจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชนใน
การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๕๑

(๙) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์กำหนดค่าตรวจสอบ
บัญชีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๐) วางระเบียบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินรายได้ของ
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๖๐

(๑๑) แต่งตั้งกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง
ตามมาตรา ๒๐

(๑๒) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะ
กรรมการมอบหมาย

(๑๓) พิจารณาคำร้องของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา
หรือคณะรัฐมนตรี ที่ขอให้ตรวจสอบหน่วยรับตรวจเป็นกรณีเฉพาะราย
และกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกหน่วยรับตรวจ

(๑๔) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศตามอำนาจ
หน้าที่ที่เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นโยบายการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ต้องเสนอ
ต่อรัฐสภาเพื่อทราบ

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยรับตรวจมีเจตนา
หรือปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติตามมาตรฐานเกี่ยวกับการ
การบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
หรือตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการโดยไม่มีเหตุอันสมควร

คณะกรรมการ มีอำนาจเสนอข้อสังเกตและความเห็นพร้อมทั้ง
 พฤติการณ์ของหน่วยรับตรวจนั้นต่อประธานรัฐสภา เพื่อแจ้งไปยัง
 คณะกรรมาธิการของรัฐสภาที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการตาม
 อำนาจหน้าที่ รวมทั้งแจ้งไปยังคณะกรรมาธิการพิจารณางบประมาณ
 รายจ่ายประจำปีของรัฐสภา เพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราช
 บัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ อำนาจของ
 ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจ คณะกรรมการ
 ตรวจเงินแผ่นดิน

(๑) เรียกผู้รับตรวจมาชี้แจงเพื่อติดตามผลการดำเนิน
 การของหน่วยรับตรวจตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ได้ให้ไว้

(๒) เรียกหรือติดต่อประสานงานกับหัวหน้าของ
 ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนภาคเอกชน
 เพื่อขอคำชี้แจง รายงาน และข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบ
 การพิจารณาของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๘ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และ เงินเดือน
 ประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการและกรรมการ ให้เป็นไป เงินประจำตำแหน่ง
 ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ส่วนที่ ๒

วินัยทางงบประมาณและการคลัง

วินัยทาง
งบประมาณ
และการคลัง

มาตรา ๑๙ เพื่อให้ระบบการควบคุมการตรวจสอบ
การเงินแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีวินัย ให้มี
คณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังคณะหนึ่ง ซึ่ง
คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๐ มีอำนาจหน้าที่พิจารณา
และกำหนดโทษปรับทางปกครองเบื้องต้นแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงาน
ของหน่วยรับตรวจที่ฝ่าฝืนมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของ
รัฐที่คณะกรรมการกำหนด

สาระสำคัญ
ของมาตรการ
เกี่ยวกับ
การควบคุม
การเงินของรัฐ

มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐตามวรรคหนึ่ง
อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) ข้อกำหนดใดที่การฝ่าฝืนจะมีโทษทางวินัยทาง
งบประมาณและการคลังต้องระบุไว้โดยชัดแจ้ง

(๒) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเงินตำแหน่งใดหรือ
เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องใดๆ ที่จะต้องเป็น
ผู้ที่ต้องรับผิดชอบทางวินัยทางงบประมาณและการคลังเมื่อมี
การฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าว จะต้องระบุไว้โดยชัดแจ้ง

(๓) อัตราโทษปรับทางปกครอง

ในการกำหนดโทษปรับทางปกครองเบื้องต้นนั้น ให้คณะ
กรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังคำนึงถึงระดับความรับผิด

ชอบของตำแหน่งของผู้กระทำผิดวินัย ความสำคัญของมาตรการ
ควบคุมการเงินของรัฐที่มีการละเมิด ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับ
ราชการ เจตนาของผู้กระทำผิดวินัยและหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขอื่นที่
คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและ การคลังประกอบด้วย กรรมการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่ง
คณะกรรมการแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการวินัยทางงบประมาณ
และการคลังและกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังผู้ทรง
คุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่าสี่คน แต่ไม่เกินเจ็ดคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง
จากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี ด้านการตรวจสอบภายใน
ด้านการเงินการคลัง ด้านนิติศาสตร์ หรือด้านการบริหาร

กรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังมีวาระการ วาระการดำรง
ดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการแต่งตั้ง การพ้น
จากตำแหน่งเพราะเหตุอื่น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ตำแหน่ง

วิธีพิจารณาของคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและ
การคลัง การคัดค้านกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง
และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการวินัยทาง
งบประมาณและการคลังให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
แต่ทั้งนี้ต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่าต้องรับผิดทางวินัยมีสิทธิ
ชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา และต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

สำนวนคนหนึ่งมีหน้าที่ในการทำสำนวน รวบรวมข้อเท็จจริงและ
เสนอความเห็นโดยอิสระแก่คณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและ
การคลัง

คำตอบแทนของ กรรมการวินัยทาง
กรรมการวินัยทาง งบประมาณและ
การคลัง

กรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง ได้รับคำตอบ
แทนตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนดในกรณีที่กรรมการวินัยทาง
งบประมาณและการคลังเป็นข้าราชการ ให้ผู้นั้นได้รับคำตอบแทน
กึ่งหนึ่งของอัตราที่กำหนดดังกล่าว

มาตรา ๒๑ การประชุมของคณะกรรมการวินัยทาง
งบประมาณและการคลังให้นำมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้มีสิทธิเสนอเรื่อง ให้คณะกรรมการ
วินัยฯ

มาตรา ๒๒ ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องให้คณะกรรมการวินัย
ทางงบประมาณและการคลังพิจารณาได้แก่

- (๑) ประธานกรรมการ
- (๒) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบโดยอนุมัติผู้ว่าการ
สำหรับ (๒) ให้เสนอได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ตรวจสอบที่
ความผิดนั้นปรากฏในเรื่องที่ผู้นั้นได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบเท่านั้น

มาตรา ๒๓ เมื่อคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณ
และการคลังได้พิจารณาและมีมติในเรื่องใดแล้วให้เสนอมติในเรื่องนั้น

ไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยเรื่องที่เสนอนั้น
 อย่างน้อยต้องระบุ

รายละเอียดของ
 เรื่องที่เสนอคณะ
 กรรมการพิจารณา

(๑) ข้อเท็จจริงแห่งการกระทำความผิดวินัยทาง
 งบประมาณและการคลัง

(๒) เหตุผลของมติ

(๓) อัตราทักษะปรับทางปกครอง

(๔) ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป
 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการชำระเงินที่เป็นโทษ การชำระค่าปรับ
 ปรับทางปกครองตามที่คณะกรรมการกำหนดให้คำวินิจฉัยลงโทษ
 ทางวินัยของคณะกรรมการมีผลทางกฎหมายเช่นเดียวกับคำสั่ง
 ลงโทษตัดเงินเดือนที่สั่งโดยผู้บังคับบัญชาของหน่วยรับตรวจ และวิธี
 การชำระค่าปรับของโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามเงื่อนไขและ
 หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคำวินิจฉัยและตามระเบียบคณะกรรมการ
 ว่าด้วยการนี้

เพื่อประโยชน์ในการปรามผู้ละเมิดวินัยโดยทั่วไป
 คณะกรรมการจะนำคำวินิจฉัยลงโทษทางวินัยทางงบประมาณและ
 การคลังประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบ
 ที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัย
 ลงโทษทางวินัย
 ทางงบประมาณ
 และการคลัง

มาตรา ๒๕ การวินิจฉัยลงโทษทางวินัยทางงบประมาณและการคลังไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษทางวินัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารของหน่วยรับตรวจที่จะพิจารณาลงโทษทางวินัยเพราะเหตุเดียวกันนี้อีก แต่โทษดังกล่าว จะต้องเป็นโทษสถานอื่นซึ่งมิใช่เป็นโทษตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน

หมวด ๒

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ว่าการ
 ตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๖ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบการบริหารทั่วไปซึ่งงานตรวจเงินแผ่นดิน ให้ผู้ว่าการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๗ ให้ผู้ว่าการรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้มีรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

ในกิจการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้ว่าการเป็นผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อการนี้ผู้ว่าการจะมอบอำนาจให้ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติราชการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๘ ผู้ที่จะได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ว่าการต้องมีคุณสมบัติดังนี้

คุณสมบัติของผู้ที่
ได้รับการเสนอชื่อ
เป็นผู้ว่าการ

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ

(๓) เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือมีวุฒิการศึกษาในระดับตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาการบัญชี เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ หรือการบริหารจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ หรือจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนรับรองวิทยฐานะ และ

(๔) มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่า ซึ่งมีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดินหรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์แก่งานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ

(ข) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ โดยสอนวิชาการบัญชี เศรษฐศาสตร์ หรือนิติศาสตร์เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี หรือ

(ค) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้จัดการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของธุรกิจ ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๒๙ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ว่าการต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๘ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ เพื่อเสนอต่อประธานวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมการได้สรรหาบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นก่อนเสนอรายชื่อไปยังประธานวุฒิสภา

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การสรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ว่าการ

มาตรา ๓๑ เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายชื่อบุคคล ตามมาตรา ๓๐ แล้ว ให้เสนอวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การให้ความเห็น
ชอบให้ผู้ใดดำรง
ตำแหน่งผู้ว่าการ

ในการให้ความเห็นชอบผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ ให้วุฒิสภาลงมติโดยต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในการออกเสียงลงคะแนนเพื่อให้ความเห็นชอบ ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

เมื่อวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานวุฒิสภานำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๘ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ เสนอวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไปจนกว่าวุฒิสภาจะให้ความเห็นชอบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๓๒ ผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ว่าการต้อง

ข้อห้ามของผู้ได้รับ
เลือกเป็นผู้ว่าการ

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานของรัฐ

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือ องค์การที่ดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือ เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพใด ๆ ที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ว่าการ

เมื่อวุฒิสภาเลือกบุคคลตามมาตรา ๓๑ ประธานวุฒิสภา จะนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ได้ต่อเมื่อผู้ได้รับเลือกได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบอาชีพหรือ วิชาชีพตาม (๔) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ แจ้งการได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพ อิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็น ผู้ว่าการ และให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่
และวาระการดำรง
ตำแหน่งของ
ผู้ว่าการ

มาตรา ๓๓ ผู้ว่าการต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเป็น
อิสระและเป็นกลาง และให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี
นับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่ง
ได้เพียงวาระเดียว

ผู้ว่าการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อ
ไปจนกว่าผู้ว่าการ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๓๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ การพ้นจาก
ตามมาตรา ๓๓ ผู้ว่าการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ ตำแหน่ง
ของผู้ว่าการ
ของผู้อำนวยการ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๘ หรือมีลักษณะต้อง
ห้ามตามมาตรา ๒๙

(๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๒

(๖) คณะกรรมการมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ออกเพราะมี
ความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงหรือบกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง
และวุฒิสภามีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๓๕ เมื่อผู้ว่าการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๓ การดำเนินการ
หรือตำแหน่งผู้ว่าการว่างลงเพราะเหตุอื่นตามมาตรา ๓๔ ให้ดำเนินการ
สรรหาและคัดเลือกผู้ว่าการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจาก
ตำแหน่ง โดยให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ถ้า
ในกรณีที่ตำแหน่ง
ผู้ว่าการว่าง

ผู้ว่าการพ้นจากตำแหน่งในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา ให้ดำเนินการ
สรรหาและเลือกผู้ว่าการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้เปิดสมัย
ประชุมรัฐสภา

เงินเดือน
เงินประจำตำแหน่ง
และประโยชน์
ตอบแทนอื่น
ของผู้ว่าการ

มาตรา ๓๖ ให้ผู้ว่าการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นเทียบเท่ากรรมการ และให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

อำนาจหน้าที่
ของผู้ว่าการ

มาตรา ๓๗ นอกจากอำนาจหน้าที่ในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๒๗ แล้ว ผู้ว่าการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกคำสั่งหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการบริหารงานตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดแผนการตรวจสอบ เรื่องที่จะต้องตรวจสอบ วิธีการ ขอบเขต แนวการตรวจสอบและการเสนอรายงานตรวจสอบ สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ

(๓) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามมาตรา ๔๑

(๔) แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการ หรือในกิจการต่าง ๆ เพื่อช่วยการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) ให้คำปรึกษา ความเห็น หรือข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินแก่คณะกรรมการ

(๖) จัดจ้างและกำหนดค่าจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชน ในการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยต้องอยู่ภายในวงเงินที่ได้รับการจัดสรรเพื่อการนี้ และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) กำหนดค่าตรวจสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมบริการที่ปรึกษาและค่าตอบแทน หรือค่าตอบแทนอื่นในการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง

(๙) รายงานผลการตรวจสอบหรือปัญหาในการปฏิบัติราชการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อคณะกรรมการ

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๓

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๓๘ ให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นส่วน สำนักงานการ
ราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตาม ตรวจเงินแผ่นดิน
กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

อำนาจหน้าที่ของ
สำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๓๙ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจ
หน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจ
หน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

(๒) ตรวจสอบการเงินแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(ก) ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษา และ
การใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินอื่นของหน่วยรับตรวจ หรือที่อยู่ในความ
รับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตาม
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ และอาจ
ตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน การใช้จ่ายทรัพย์สินอื่น หรือการจัดซื้อ
จัดจ้างตามแผนงาน งานหรือโครงการของหน่วยรับตรวจ และแสดง
ความเห็นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นไปโดยประหยัด ได้ผลตาม
เป้าหมายและมีผลคุ้มค่าหรือไม่

ในกรณีหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยรับตรวจตามมาตรา ๔ (๔)
หรือ (๕) ให้แสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่ว
ไปด้วย

(ข) ตรวจสอบบัญชีและรายงานการรับจ่ายเงิน
ประจำปีงบประมาณ และงบแสดงฐานะการเงินแผ่นดินประจำปี
งบประมาณ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและตาม
ความเป็นจริงหรือไม่

(ค) ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปี

และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและตามความเป็นจริงหรือไม่

(ง) ศึกษาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนงาน งาน โครงการที่จะมีผลกระทบต่อการจัดทำงบประมาณ

(จ) ตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่นของหน่วยรับตรวจ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ ในกรณีนี้ให้มีอำนาจตรวจสอบการประเมินภาษีอากร การจัดเก็บค่าธรรมเนียม และรายได้อื่นที่หน่วยรับตรวจจัดเก็บด้วย และหน่วยรับตรวจต้องเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากผู้เสียภาษีอากร ผู้ชำระค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่ร้องขอด้วย และให้ถือว่าการให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ในกรณีหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยรับตรวจตามมาตรา ๔ (๖) การตรวจสอบการเงินแผ่นดินให้กระทำได้เฉพาะการตรวจสอบว่าการรับจ่ายและการใช้เงินอุดหนุน หรือเงินหรือทรัพย์สินลงทุนเป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยวิธีการตรวจสอบนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔๘ และการรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างปีตามมาตรา ๔๙

- (๔) ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจตาม
ข้อเสนอของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามที่ปรากฏในรายงาน
ผลการปฏิบัติงานประจำปีหรือรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างปี
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

การตรวจสอบ
การใช้จ่ายเงิน
ราชการลับ

มาตรา ๔๐ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินราชการลับ
หรือเงินที่มีลักษณะคล้ายกับเงินราชการลับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่
คณะกรรมการกำหนด

การแต่งตั้ง
เจ้าหน้าที่
ตรวจสอบ

มาตรา ๔๑ ให้ผู้ว่าการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการใน
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
เจ้าหน้าที่ตรวจสอบต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง
บัตรประจำตัวของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ให้เป็นไปตาม
แบบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด โดยประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

อำนาจของผู้ว่าการ
และเจ้าหน้าที่
ตรวจสอบ ในการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๔๒ ในการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ผู้ว่าการและ
เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ มีอำนาจตรวจสอบเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี
ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานในการใช้จ่าย และหลักฐานอื่นที่อยู่

ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) เรียกผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจมาเพื่อสอบสวน หรือสั่งให้ผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นบรรดาที่หน่วยรับตรวจจัดทำขึ้นหรือมีไว้ในครอบครอง

(๒)อายัดเงินและทรัพย์สิน บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่มีอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

(๓) เรียกบุคคลใด ๆ มาให้การเป็นพยานเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ หรือให้ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวกับหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่น หรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับหน่วยรับตรวจเท่าที่จำเป็น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากหน่วยรับตรวจเป็นหน่วยงานที่มีกฎหมายห้ามการเปิดเผยข้อมูลหรือห้ามบุคคลอื่นใดเข้าไปในเขตพื้นที่หรือสถานที่แห่งใด หากผู้ว่าการได้มีหนังสือแจ้งผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจแล้ว ให้การปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งเป็นการได้รับยกเว้นจากกฎหมายดังกล่าว

การเรียกบุคคล

การเรียกบุคคลมาให้การเป็นพยานหรือให้ส่งมอบบัญชี

มาเป็นพยาน

ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นตาม (๓) ให้ทำเป็นหนังสือและ

หรือให้ส่งบัญชี

นำไปส่งในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำ

หรือหลักฐานต่างๆ

การของผู้รับ หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ณ ถิ่นที่อยู่ หรือสถาน

ที่ทำการของผู้รับ

การรายงาน

มาตรา ๔๓ ให้ผู้ว่าการรายงานผลการตรวจสอบต่อ

ผลการตรวจสอบ

คณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบ

หมายให้ผู้ว่าการพิจารณาดำเนินการได้เอง และเมื่อผู้ว่าการดำเนินการ

เป็นประการใดแล้ว ให้รายงานให้คณะกรรมการทราบ และให้นำ

มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีข้อบกพร่อง

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาผล

เกิดจากไม่ปฏิบัติ

การตรวจสอบแล้วปรากฏว่ามีข้อบกพร่องเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

ตามกฎหมาย

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการมีหนังสือ

แจ้งให้หน่วยรับตรวจชี้แจงหรือแก้ไขข้อบกพร่องหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง

หรือให้ดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนที่ราชการหรือ

หน่วยรับตรวจกำหนดไว้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยรับตรวจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ

ตามควรแก่กรณี และให้หน่วยรับตรวจแจ้งผลการดำเนินการให้

คณะกรรมการทราบภายในหกสิบวัน เว้นแต่คณะกรรมการจะ

กำหนดเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อบกพร่องเกิดขึ้น เนื่องจากกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน หรือไม่อาจปฏิบัติได้ หรือหากปฏิบัติแล้วจะเสียประโยชน์ต่อราชการ ให้คณะกรรมการแจ้งต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กรณีข้อบกพร่อง
เกิดจากกฎหมาย
ไม่เหมาะสมกับ
สถานการณ์ปัจจุบัน

ถ้าผู้รับตรวจไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการแจ้งต่อกระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนที่ราชการหรือหน่วยรับตรวจกำหนดแก่ผู้รับตรวจ และเจ้าหน้าที่หน่วยรับตรวจผู้รับผิดชอบตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือไม่อาจดำเนินการตามมาตรานี้ได้ให้คณะกรรมการรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบแล้วปรากฏว่ามีข้อบกพร่องของหน่วยรับตรวจ เนื่องจากไม่มีข้อกำหนดให้หน่วยรับตรวจต้องปฏิบัติ ให้คณะกรรมการแจ้งให้กระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจแล้วแต่กรณี ทราบเพื่อกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้หน่วยรับตรวจไปปฏิบัติ และเมื่อกระทรวงเจ้าสังกัดหรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับ

กรณีผลการตรวจ
สอบมีข้อบกพร่อง
ของหน่วยรับตรวจ

หรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจดำเนินการไปประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด โดยคณะกรรมการอาจกำหนดระยะเวลารายงานความคืบหน้าไว้ด้วยก็ได้

กรณีผลการตรวจ
สอบมีพฤติการณ์
น่าเชื่อว่าเป็น
การทุจริต

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบแล้วปรากฏว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นการทุจริตหรือมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของราชการ ให้คณะกรรมการแจ้งต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี และให้คณะกรรมการแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้ผู้รับตรวจ หรือกระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามกฎหมายหรือตามระเบียบแบบแผนที่ราชการหรือที่หน่วยรับตรวจกำหนดไว้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้วย

การดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนนำรายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมาใช้เป็นหลักในการสอบสวนด้วย

เมื่อพนักงานสอบสวน ผู้รับตรวจ กระทรวงเจ้าสังกัด ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจตามวรรคหนึ่ง ดำเนินการไปประการใดแล้วให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในทุกเก้าสิบวัน

ในกรณีที่พนักงานสอบสวน ผู้รับตรวจ กระทรวงเจ้าสังกัด

ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมกำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาอันสมควรให้คณะกรรมการรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีกรณีผลการตรวจสอบมีความเสียหายเกิดขึ้น เพราะมีผู้กระทำการโดยมิชอบ เป็นเหตุให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์ของหน่วยรับตรวจต้องเสียหายหรือให้ประโยชน์น้อยกว่าที่ควร สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้น ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อรายงานให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

มาตรา ๔๘ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำการจัดทำรายงานผลงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

รายงานผลการปฏิบัติงานจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญในทุกด้าน เว้นแต่ในเรื่องหรือข้อที่ตรวจพบนั้น ผู้ว่าการโดยการปรึกษากับคณะกรรมการเห็นว่าควรแก่การรักษาไว้เป็นความลับหรือมีกฎหมายห้ามมิให้เปิดเผย

รายงานดังกล่าวเมื่อผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้เผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต่อสาธารณชนได้

การจัดทำรายงาน
ผลการปฏิบัติงาน
ระหว่างปี

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีความจำเป็นหรือเหมาะสมเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีได้ทราบผลการตรวจสอบได้ทันเหตุการณ์ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี เป็นรายงานระหว่างปีเมื่อสิ้นสุดงานตรวจสอบเฉพาะกรณีก็ได้ แล้วให้นำมาตรา ๔๘ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การจัดส่ง
รายงานผลการ
ปฏิบัติงานไปยัง
คณะกรรมการ
ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๕๐ เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาได้รับรายงานตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ แล้ว ให้จัดส่งรายงานดังกล่าวไปยังคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา แล้วแต่กรณี ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

การว่าจ้างที่ปรึกษา
ผู้เชี่ยวชาญ หรือ
สำนักงานเอกชน

มาตรา ๕๑ ในการตรวจสอบตามมาตรา ๓๙ (๒) (ก) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอาจว่าจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชนที่เป็นที่ยอมรับแห่งวิชาชีพให้ดำเนินการตามเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ได้

ให้ผู้ว่าการเป็นผู้กำหนดค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๒ นอกจากอำนาจหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดินตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณการเงินและการคลัง และการดำเนินการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในเรื่องดังต่อไปนี้

อำนาจของ
คณะกรรมการใน
การออกระเบียบ
หรือการดำเนินการ
ต่างๆ

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและขอบเขตหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การโอน การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน ค่าตอบแทนพิเศษ การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษสำหรับข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมาย

(๖) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๗) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๘) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๙) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งการกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกาย และการจัดสวัสดิการ หรือการสงเคราะห์อื่นของลูกจ้างสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนาม และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

การกำหนด
ตำแหน่งและ
การได้รับเงินเดือน
ของข้าราชการ
สำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๕๓ การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับ
เงินเดือนของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้นำ
กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับ

ข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคำว่า “ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้หมายถึงสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๕๔ อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง เงินเดือน และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เงินเดือน
เงินประจำตำแหน่ง
ของข้าราชการ
สำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๕ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ
และแต่งตั้ง
ข้าราชการ
สำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือเทียบเท่าให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น ให้ผู้ว่าการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

การโอนข้าราชการ
มาบรรจุเป็น
ข้าราชการสำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๕๖ การโอนข้าราชการตามกฎหมายอื่นมา
บรรจุเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอาจกระทำได้อีก
เจ้าตัวสมัครใจ โดยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุทำความตกลงกับเจ้าสังกัด
แล้วเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งระดับใด และได้รับเงินเดือนเท่าใดให้คณะกรรมการเป็นผู้
พิจารณากำหนด แต่เงินเดือนที่จะได้รับจะต้องไม่สูงกว่าข้าราชการ
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่มีคุณวุฒิ ความสามารถ และความ
ชำนาญงานในระดับเดียวกัน

การนับเวลา
ราชการ

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการให้ถือเวลาราชการ
หรือเวลาทำงานของผู้ซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งในขณะที่เป็นข้าราชการนั้น
เป็นเวลาราชการของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

การโอนข้าราชการการเมืองและข้าราชการที่อยู่ในระหว่าง
ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมาเป็นข้าราชการสำนักงานการตรวจเงิน
แผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกระทำมิได้

ข้าราชการ
สำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๕๗ ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ได้แก่บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นข้าราชการ
ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีสิทธิได้รับ
บำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๕๘ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเสนอ การเสนอ
งบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อ งบประมาณรายจ่าย
พิจารณาจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่คณะกรรมการ และสำนักงานการ ของสำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดินไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำ ตรวจเงินแผ่นดิน
ปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี
ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจทำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรร
งบประมาณของคณะกรรมการ และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไว้
ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของคณะกรรมการ
และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
โดยให้แนบความเห็นของคณะกรรมการร่วมไปด้วย

มาตรา ๕๙ ในการตรวจสอบการรับจ่ายเงินและ การตรวจสอบ
ทรัพย์สิน บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของสำนักงาน การรับจ่ายเงิน
การตรวจเงินแผ่นดิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ทรัพย์สิน หรือ
นายกรัฐมนตรี และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันแต่งตั้งผู้ หลักฐานอื่นของ
ตรวจสอบจำนวนหนึ่งและรายงานผลการตรวจสอบให้สภาผู้แทนราษฎร สำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๓๙ (๒) (ก) มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

รายได้ของ
สำนักงานการ
ตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๖๐ นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอาจมีรายได้ดังนี้

(๑) เงินค่าธรรมเนียมที่ได้รับจากการตรวจสอบบัญชีหรือการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) ทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ (๒)

รายได้ตาม (๑) (๒) และ (๓) ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และให้ใช้จ่ายเงินรายได้ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการตรวจสอบและเพื่อเป็นสิ่งจูงใจและตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามผลงานและความสามารถ ทั้งนี้ เว้นแต่ทรัพย์สินที่ผู้อุทิศให้ได้กำหนดเงื่อนไขไว้เป็นประการอื่น

การใช้จ่ายเงินรายได้ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๖๑ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ เจ้าพนักงาน
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ว่าการและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเป็น ตามประมวล
เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายอาญา

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๒ ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือ บทกำหนดโทษ
ข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ โดยมีได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการหรือผู้ว่าการ
และมีใช่เป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่
การตรวจสอบหรือไต่สวน หรือเพื่อประโยชน์แก่ราชการหรือเพื่อ
ประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ
ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๓ ผู้รับตรวจหรือผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุม
กำกับหรือรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจผู้ใด ละเลยไม่ดำเนินการตาม
มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๖ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

มาตรา ๖๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๗ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๕ ผู้ใดครอบครองหรือรักษาทรัพย์สิน บัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดที่ผู้ว่าการหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบยึดอายัด หรือเรียกให้ส่ง ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้นเอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๖ ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการตามมาตรา ๘ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

กำหนดวันดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้หมายถึงวันในสมัยประชุมของรัฐสภา

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่มีการสรรหากรรมการในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุด ให้คณะกรรมการสรรหากรรมการตามมาตรา ๘ (๑) มีจำนวนสิบสี่คน ประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน และผู้แทนพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน เป็นกรรมการสรรหา

มาตรา ๖๘ ให้กรรมการซึ่งวุฒิสภามาตรา ๓๑๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีมติเลือก มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเพียงสามปี

มาตรา ๖๙ การตรวจสอบตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้กระทำมาก่อนและหรืออยู่ในระหว่างการดำเนินการของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการตรวจสอบต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๐ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการแบ่งส่วนราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๑ ให้บรรดาระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือของผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกใช้บังคับ

มาตรา ๗๒ บรรดากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ให้ถือว่าบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือ
แย้งต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๓ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ
หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานตรวจเงิน
แผ่นดินตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒
ไปเป็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการและลูกจ้างที่โอนไปตามวรรคหนึ่งดำรง
ตำแหน่งและได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์อื่นรวมทั้งเงินประจำ
ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเดิม

มาตรา ๗๔ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
ตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒ ปฏิบัติหน้าที่
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
จนกว่าจะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงิน
แผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๑๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การตรวจเงินแผ่นดินกระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระ และเป็นกลาง และให้การกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหาและการเลือก และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งมาตรา ๓๓๓ บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการวางนโยบาย การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิดทางวินัยและงบประมาณและการคลังในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุด และการพิจารณาเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ตลอดจนการจัดให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการดำเนินการอื่น และมาตรา ๓๒๕ บัญญัติให้ดำเนินการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

